

DELÅRSRAPPORT
AUGUSTI 2019

CENTRALERNA
OTTENS
ANDSTING

REGION
NORRBOTTEN

Innehållsförteckning

Inledning	2
Mål och måluppfyllelse	3
Samhälle	5
Medborgare	16
Verksamhet	27
Medarbetare	39
Ekonomi	48
Kostnadseffektiv verksamhet	60
Vårdproduktion	62
Bolag, stiftelser och kommunal-förbund	63
Ekonomisk redovisning	67

Inledning

Region Norrbotten arbetar för att norrbottningarna ska ha den bästa hälsan och det bästa livet under hela sin levnad. Regionens folkhälsost strategi är viktig för att uppnå den visionen och arbetet utifrån handlingsplanerna har kommit igång bra. SAM-modellen (Samverka-Agera-Motivera) och Tobaksfri Duo är två exempel där samverkan pågår med flertalet av länets kommuner.

Delaktighet i Norrbottens och samhällets utveckling är viktigt. Därför har regionen tillsammans med bildningsförbundet tagit fram Studiematerialet Norrbotten för alla, med utgångspunkt i Norrbottens regionala utvecklingsstrategi, har testats i olika studiemiljöer. Utvärdering visar att upplägget fungerar och under oktober månad påbörjas spridning av materialet.

I arbetet för ett attraktivt Norrbotten har ett nytt kommunikationskoncept riktat till beslutsfattare (privata och offentliga) samt potentiella inflyttare testades i samband med Norrbotten i Almedalen. Konceptet ska bygga stolthet, förmedla kunskap och berättelser om länets förutsättningar och attraktivitet.

Kulturavspodden är ett exempel på hur tillgången till kultur kan stärkas genom digitala kanaler. Redan 2007 startade Norrbottens museum bloggen Kulturmiljö vid Norrbottens museum. Idag har bloggen också en podcast: Kulturavspodden. Hittills under året har bloggen haft fler än 22 000 unika besökare och bedömningen är att blogg och podd har bidragit till att öka besöksiffrorna.

I juni tilldelade regeringen Norra sjukvårdsregionen sex miljoner kronor för arbetet med en god och nära vård i glesbygdsperspektiv. För Region Norrbottens del handlar det om att tillsammans med Övertorneå och Jokkmokks kommuner arbeta för vårdens omställning.

Rekryteringsinsatser i olika rekryteringskanaler är ett ständigt pågående arbete. Under andra tertialen deltog Region Norrbotten vid två event arrangerade av Luleå tekniska universitet där målgruppen var studenter.

Mål och måluppfyllelse

God ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagen ska kommuner och regioner ha en god ekonomisk hushållning i sina verksamheter. För Region Norrbotten innebär det - ur ett finansiellt perspektiv - att det inte är tillräckligt att uppnå kommunallagens balanskrav. Det krävs positiva resultat för att skapa en långsiktigt hållbar ekonomi. Ur ett verksamhetsperspektiv innebär god ekonomisk hushållning att regionen har en effektiv verksamhet där tillgänglighet, kvalitet, erfarenheter, nöjdhet och kostnader värderas i ett sammanhang. Tillsammans ger resultaten för styrmått, kontrollmått och aktiviteter en samlad bedömning av måluppfyllelsen för de strategiska målen.

Den samlade bedömningen av de strategiska målen för perioden visar att två av de 17 strategiska målen helt har uppnåtts, 13 har delvis uppnåtts medan två inte har nått upp till målsättningen. En sammanvägning av måluppfyllelsen för regionens finansiella mål och verksamhetsmål resulterar i bedömningen att Region Norrbotten har en delvis god ekonomisk hushållning. Det är de finansiella målen som har försämrats.

Samhälle		Medborgare		Verksamhet		Medarbetare		Ekonomi		
Strategiska mål	Styr-mått	Strategiska mål	Styr-mått	Strategiska mål	Styr-mått	Strategiska mål	Styr-mått	Strategiska mål	Styr-mått	
Hållbart nyttjande av resurser		Goda och hållbara rese- och transport-möjligheter		Hållbar förnyelse	▶	Hållbar kompetens-försörjning	▶	Långsiktigt hållbar ekonomi	▲	
					▲				▲	
Ett starkt näringsliv för hållbar tillväxt	▲	Ett rikt och brett kulturliv	▲		▲	Ledar- och medarbetar-skap för förnyelse				▲
Goda livsvillkor och jämlik hälsa som grund för ett attraktivt Norrbotten	▲	Stöd att främja hälsa	M ▶	En effektiv, säker och hälso-främjande verksamhet med god kvalitet	K ▲	Hälso-främjande arbetsvillkor	▲		Kostnads-effektiv verksamhet	▶
			K ▶		M ▲		K ▲	▲		▲
Tydligt regionalt ledarskap		En god, jämlik och samordnad vård	M ▲	Nöjda och delaktiga patienter	M ▼				▶	
			K ▲		K ▼				▲	
			▲	Nära vård på nya sätt	▲					
			▲		M ▲					
			▶		K ▲					
			M ▶							
			K ▶							
			M ▲							
			K ▲							

Läsanvisningar

I de följande avsnitten presenteras förvaltningsberättelsen för Region Norrbotten.

Presentationen följer regionens styrmodell och är en beskrivning av verksamhetens resultat utifrån perspektiven Samhälle, Medborgare, Verksamhet, Medarbetare och Ekonomi.

Strategiska mål är strävansmål som tydliggör vad regionen behöver inrikta sig på för att nå visionen. De strategiska målen är fastställda av regionfullmäktige som också har lyft fram framgångsfaktorer för att nå de strategiska målen.

Styrmått är målsatta mätvärden som ska bidra till värderingen av de strategiska målen.

Kontrollmått är kompletterande mått som ska bidra till värderingen av resultaten och utvecklingen av de strategiska målen.

Den sammanfattande bedömningen av måluppfyllelsen av de strategiska målen är en samlad bedömning, vilket innebär att resultatet för enskilda styrmått och kontrollmått inte nödvändigtvis får avgörande genomslag på måluppfyllelsen, utan även andra faktorer påverkar.

Bedömningen av styrmåtten görs med färgmarkeringar och utvecklingspilar enligt nedan:

	Målet har uppnåtts
	Definition: Resultatet ska vara lika med målet eller bättre
	Målet har delvis uppnåtts
	Definition: Resultatet är bättre än ingångsvärdet men når inte målet
	Målet har inte uppnåtts
	Definition: Resultatet är som ingångsvärdet eller sämre
	Måttet bedöms ej för perioden
	Förbättring
	Definition: Resultatet är bättre än ingångsvärdet
	Oförändrat
	Definition: Resultatet är lika som ingångsvärdet
	Försämring
	Definition: Resultatet är sämre än ingångsvärdet

Måluppföljning då styrmåttet är en aktivitet:

	Aktiviteten är slutförd
	Aktiviteten är påbörjad
	Aktiviteten har inte påbörjats
	Måttet bedöms ej för perioden

Samhälle

Perspektivet SAMHÄLLE beskriver hur förutsättningar för Norrbottens utveckling ska tas till vara med befolkningens bästa i fokus. Här behövs samverkan med kommuner, myndigheter och andra aktörer för att uppnå målen.

Region Norrbotten har det regionala utvecklingsansvaret. Det innebär uppgifter och uppdrag inom områdena regional tillväxt, infrastruktur samt kompetensförsörjning. Kultursamverkansmodellen ligger till grund för regionens arbete med regional kulturutveckling. I uppdragen ligger ansvaret att samordna länets aktörer i utvecklingsarbetet.

Sammanfattande bedömning av måluppfyllelse

Strategiskt mål		Framgångsfaktor
Hållbart nyttjande av resurser (RS, RUN)	●	Näringsutveckling med miljönytta (RUN)
		Minskning av klimatpåverkande utsläpp och omställning till förnyelsebara energikällor (RS, RUN)
		Ett samlat utbildningsutbud i länet som matchar arbetslivets behov av kompetens (RUN)
Ett starkt näringsliv för hållbar tillväxt (RUN)	●	Stärka miljöer för innovationer och entreprenörskap (RUN)
		God tillgänglighet till fysisk och digital infrastruktur (RUN)
Goda livsvillkor och jämlik hälsa som grund för ett attraktivt Norrbotten (RS, RUN)	●	Norrbottningar är delaktiga i samhällets utveckling (RUN)
		Region Norrbotten samverkar med andra för en förbättrad folkhälsa (RS)
		Samverkan med kommunerna gällande kulturplanens genomförande (RUN)
		Ett aktivt arbete med ett kommunikationskoncept för Norrbotten (RUN)
Tydligt regionalt ledarskap (RS, RUN)	●	Beslut på nationell och EU-nivå ska vara gynnsamma för Norrbotten (RS, RUN)

Hållbart nyttjande av resurser

Den samlade bedömningen av måluppfyllelsen är att målet inte är helt uppfyllt men att de aktiviteter som har påbörjats bidrar till att målen kan uppfyllas på längre sikt. Bland annat har regionen beslutat att medfinansiera ett antal projekt som syftar till att stärka näringslivsutveckling med miljönytta som mål och framtagning av teknik och metoder som ska minska klimatpåverkan. En länsstrategi för klimat och energi ska antas under hösten och förväntas resultera i ökad samsyn och koor-

dinerings av insatser inom området. Aktivitet görs även för att stärka utbildningsutbudet i länet så att det matchar arbetslivets behov av kompetens. Vid årets slut bedöms målet vara uppnått.

Ett starkt näringsliv för hållbar tillväxt

Den samlade bedömningen av måluppfyllelsen är att målet inte är helt uppfyllt men att de aktiviteter som har påbörjats har bidragit till att målen kan uppfyllas på längre sikt. Bland annat läggs grunden för Norrbottens arbete med entreprenörskap och innovat-

ioner i och med den regionala innovationsstrategi som regionala utvecklingsnämnden antog i maj. Under perioden har även insatser gjorts för att skapa förutsättningar för god tillgänglighet till fysisk och digital infrastruktur. Vid årets slut bedöms målet vara uppnått.

Goda livsvillkor och jämlik hälsa som grund för ett attraktivt Norrbotten

Den samlade bedömningen av måluppfyllelsen är att målet inte är helt uppfyllt men att de aktiviteter som har påbörjats bidrar till att målen kan uppfyllas på längre sikt. Bland annat har ett material tagits fram för att möjliggöra

bredda diskussioner om Norrbottens utmaningar framöver. På lång sikt skapar det förutsättningar för att norrbottningen ska vara delaktig i samhällets utveckling. Samverkan med kommunerna är viktig för genomförande av kulturplanen och träffar hålls kontinuerligt mellan kommunerna och regionen.

Under perioden maj till augusti har arbetet med att ta fram

ett kommunikationskoncept för Norrbotten intensifierats och testats i samband med Norrbotten i Almedalen.

Målet bedöms inte bli helt uppfyllt till årets slut eftersom detta mål förutsätter en grad av samverkan med andra aktörer och handlar om långsiktiga processer.

Tydligt regionalt ledarskap

Den samlade bedömningen av måluppfyllelsen är att målet inte är helt uppfyllt men att de aktiviteter som påbörjats bidrar till att målen kan uppfyllas på längre sikt. Region Norrbotten har fattat beslut om ett långsiktigt påverkansarbete och rekryterat en strateg som har i uppgift att stötta arbetet med påverkansfrågorna. På så sätt skapas förutsättningar för att beslut på nationell och EU-nivå ska vara gynnsamma för Norrbotten.

Vid årets slut bedöms målet vara uppnått.

Hållbart nyttjande av resurser

Framgångsfaktor: Näringsutveckling med miljönytta

Elnätsanalys

Region Norrbotten har tillsammans med Vattenfall, Skellefteåkraft och Node Pole inlett arbetet med en elnätsanalys för att göra en översyn av elnätets kapacitet och utvecklingsbehov. Under första delen av året har aktiviteterna bestått av insamling av kunskap, både vad gäller nuläge och framtid. Arbetet har pausats under sommaren på grund av resursbrist. Under hösten kommer en extern resurs anlitas för att genomföra dialoger med kommuner och andra intressenter. Syftet är att inventera behov och utvecklingsmöjligheter i länet som kan komma att påverka elnätets utbyggnad.

Regionalt skogsprogram för Norrbotten

Arbetet med ett regionalt skogsprogram för Norrbotten har inletts. Det ska tydliggöra skogens roll för Norrbottens utveckling, visa på de målkonflikter som finns och söka metoder och former för att hantera dessa.

Programmet ska utgöra en kunskapsbas för skogen och skogsnäringen. Ett syfte är att stödja och utveckla forum och processer i dialogen om skogen. Programmet ska även bidra till att bioekonomin långsiktigt ska kunna fortsätta utvecklas på ett konstruktivt sätt.

Styrmått		Mål 2019	Mål-uppfyllelse	Utveckling
Aktivitet: Elnätsanalys för att Norrbotten ska vara attraktivt för etableringar av elintensiva näringar.	RUN	Analys genomförd		-

Framgångsfaktor: Minskning av klimatpåverkande utsläpp och omställning till förnyelsebara energikällor

Projekt inom miljöområdet

Under perioden maj- augusti 2019 har Region Norrbotten beviljat medel till projekt vilkas huvudsyften har varit att uppnå positiv miljöpåverkan:

- Hållbar hantering av PFAS förorenade material (Less-PFAS)'
- GRUDE - Green Rural Attitude
- LTU Green Fuels framtidssatsning för forskning och demonstration av hållbara förnybara drivmedel och kemikalier
- Regional kunskapsplattform inom Mötesplats Social Innovation
- Soliga lantbruk i Norr

Mer om projekten går att läsa i Regionala utvecklingsnämndens Delårsrapport augusti 2019.

Styrmått		Mål 2019	Mål-uppfyllelse	Utveckling
Användning av videokonferens via RPD och Skype inom Region Norrbotten	RS	Öka med minst 200 % jmf med 2013 år 2020		-
Aktivitet: Framtagning av klimat- och energistrategi för Norrbotten	RUN	Strategi antagen		-

Framgångsfaktor: Ett samlat utbildningsutbud i länet som matchar arbetslivets behov av kompetens

Stärkt samarbete mellan näringsliv och utbildningsaktörer

Region Norrbotten har under perioden fokuserat på att stärka samverkan mellan näringsliv och utbildningsaktörer. Dialoger mellan de två är genomförda och fler planeras under året.

Planerna för ett regionalt valideringscentrum som samfinansieras av kommunerna och regionen, har med stöd av Tillväxtverket gått in fas 2, där målet är en implementerad funktion hösten 2020.

En utredning kring semiregionala nivåer för det regionala kompetensförsörjningsarbetet genomförs, där syftet är att skapa en mer funktionell samverkan mellan arbetsgivare, utbildning och arbetsförmedlingen.

Styrmått		Mål 2019	Mål-uppfyllelse	Utveckling
Antal lediga jobb per arbetslös i Norrbotten	RUN	Positiv trend		

Ett starkt näringsliv för hållbar tillväxt

Framgångsfaktor: Stärka miljöer för innovationer och entreprenörskap

Antal inkomna ansökningar ökar

Antalet projektansökningar har ökat kraftigt sedan föregående år. Mellan januari och augusti har Region Norrbotten mottagit 184 ansökningar för projektstöd riktat mot regional tillväxt, under motsvarande period 2018 hade Region Norrbotten mottagit 118 ansökningar.

Antalet projektansökningar är en indikator på utvecklingskraft och idégenerering i regionen. En anledning till den ökade efterfrågan är att Region Norrbotten har genomfört två riktade utlysningar för att öka idégenereringen kring utvecklingen av kompetensförsörjning och KKN-området (kulturella kreativa näringar).

Antalet ansökningar till företagsstöd är i paritet med fjolåret.

Insatser görs för att öka små och medelstora företags export

En analys av regionens näringsliv är genomförd inom ramen för Regional förnyelse. Analysen visar bland annat på att små och medelstora företags export minskar från en redan låg nivå. Insatser genom att introducera inter-

nationaliseringscheckar och tillgänglig rådgivning genom exportsamverkan är genomförd. *Ökad kvalitet i rådgivning genom exportsamverkan* har initierat ett arbete med att skapa långsiktiga förutsättningar för exportsamverkan, där ett spår är att utveckla samarbete med norra Finland.

Styrmått		Mål 2019	Mål-uppfyllelse	Utveckling
Antal inkomna ansökningar och antal projektägare som mått på regionalt engagemang för utveckling: -Projektstöd - Företagsstöd	RUN	Öka		

Framgångsfaktor: God tillgänglighet till fysisk och digital infrastruktur

Bredbandsutbyggnad

Under perioden har utbyggnad av bredband genomförts i Gällivare, Luleå, Arvidsjaur och Kiruna. När det gäller utbyggnad i Arjeplog har det dock stått stilla på grund av avsaknad av aktivitet från Telia som har tagit över stadsnätet. Detta gäller även delvis för Haparanda. Frågan om operatörernas låga aktivitet kommer att lyftas av den regionala bredbandskoordinatören och vid nästa nationella bredbandsforum som leds av infrastrukturministern och där regionen ingår.

Kommunerna har fått fortsatt möjlighet att söka till ny omgång av Bredbandslyftet. Bodens kommun har visat intresse.

Projekt för ökad mobiltäckning

Region Norrbotten driver tillsammans med länets alla kommuner projektet Täckningskollen. Mätningarna av mobiltäckningen har fortsatt bland annat med hjälp av sopbilar. Mätningarna har även inletts utanför vägnätet i samverkan med näringslivskontoren, som via sina kontaktnät har informerat om möjligheten att göra mätningar där företagen upplever sig ha otillfredsställande mobiltäckning. Under sommaren har naturbevakare genomfört mätningar av mobiltäckning på vandringsleder.

Under hösten kommer mätningarna att fortsätta i Pajala, Gällivare och Luleå. I början av sommaren startade Luleå tekniska universitet ett pilotprojekt för 5G genom en installation på kårhuset i Luleå, vilket kan vara av stort intresse för näringslivet och den regionala utvecklingen.

Styrmått		Mål 2019	Mål-uppfyllelse	Utveckling
Aktivitet: Följa arbetet med att kartlägga bredbandsutbyggnaden i Norrbottens län både mobiltäckning, anslutningar till fastfiberbredband, samt radiolänk.	RUN	Säkerställa insatser för ökad bredbandsutbyggnad		-

Goda livsvillkor och jämlik hälsa som grund för ett attraktivt Norrbotten

Framgångsfaktor: Norrbottningar är delaktiga i samhällets utveckling

Medborgardialoger

Medborgardialoger är ett sätt för politiken att identifiera behov och åsikter hos länets invånare i frågor som rör regionens verksamheter. Dialogerna utgör ett värdefullt underlag för beslut i den politiska processen och ökar också invånarnas kunskaper om regionens verksamheter. Under 2019 pågår två medborgardialoger som utförs av regionfullmäktiges politiska beredningar. Sjukvårdsberedningen för en dialog om den nya tekniken i hälso- och sjukvårdens möte med patienter där bland annat så kallade "vårdappar" ingår. Uppdragsberedningen kartlägger Norrbottens näringslivs behov av regionalt påverkansarbete på regional, nationell och internationell nivå.

Utveckla deltagandet i regional utveckling

Under första halvåret 2019 har ett studiematerial – Norrbotten för alla - arbetats fram. Materialet utgår från Norrbottens regionala utvecklingsstrategi. Materialet och samtalsmetoden har testats i studiecirkel, på folkhögskola samt på gymnasiet i pilotkommunerna Kalix och Piteå. Materialet nås digitalt via webbportalen www.norrbottenforalla.se.

Utvärdering i juni med deltagare och handledare visar att upplägget fungerar och under oktober månad påbörjas spridning av materialet till övriga kommuner i Norrbotten.

Process för att skapa överenskommelse mellan Region Norrbotten och civila samhället

Regionala utvecklingsnämnden har beslutat att finansiera ett projekt som ska initiera och skapa former för en mer formaliserad och systematiserad samverkan mellan civila samhället och offentlig sektor. Aktörerna som deltar är Social Ekonomi övre Norrland (SEÖN), Region Norrbotten och Länsstyrelsen i Norrbotten. Projektledare har rekryterats och en styrgrupp bestående av representanter från regionen, länsstyrelsen och SEÖN har bildats.

Styrmått		Mål 2019	Mål-uppfyllelse	Utveckling
Medborgardialoger	RS	Öka		-
Antal kommuner där vuxna och unga i gymnasiet årskurs 3 erbjuds studiecirkel/undervisning kopplat till utmaningar och möjligheter beskrivet i regionala utvecklingsstrategin	RUN	2		

Regiondirektörens kontrollmått		Mål 2019
Aktivitet: Process för att skapa överenskommelse mellan RN och civila samhället, 2018-2020	RUN	Följa utvecklingen

Framgångsfaktor: Region Norrbotten samverkar med andra för en förbättrad folkhälsa

Utifrån Norrbottens folkhälsost strategi har Region Norrbotten en bred samverkan med länets samtliga kommuner inom flertalet satsningar. Delmålet är att främja hälsan i Vägen till framtidens hälsa och vård 2035. SAM-modellen SAM (Samverka, Agera, Motivera) och Tobaksfri Duo är två exempel. Samverkan sker även inom andra satsningar med bland andra Luleå tekniska universitet, SKL, RFSL och Norrbottens idrottsförbund. Samverkan sker också på övergripande nivå med Norrbottens Kommuner och Länsstyrelsen. Den sammanfattande bedömningen är att Region Norrbottens arbete har kommit igång väl enligt Norrbottens folkhälsost strategis handlingsplaner.

Ny mötesplats för unga hbtq-personer

Ett bra bemötande och gemensamma krafttag kan rädda liv. Därför öppnar Region Norrbottens Folkhälsocentrum en ny mötesplats tillsammans med RFSL Luleå och norra Norrbottens län samt Luleå ungdomsmottagning. Syftet är att tillhandahålla en trygg arena där det finns trygghet, gemenskap och en möjlighet att prata med kunnig personal från hälso- och sjukvården. Mötesplatsen kommer att finnas i Luleå ungdomsmottagnings lokal på Timmermansgatan i Luleå.

Mötesplatsen finansieras av Socialstyrelsen som har beviljat Region Norrbotten 45000 kronor. Projektet består av två spår; det ena handlar om att erbjuda sociala mötesplatser för unga hbtq-personer medan det andra består av utbildningsinsats för personal inom bland annat psykiatri med fokus på trans och könsbekräftande behandling. Utbildningsinsatsen för personer som i yrket möter hbtq-personer sker under oktober.

Region Norrbotten på Luleå Pride

Regionen har i samarbete med Noaks Ark genomfört en informationsinsats under Luleå Pride. Personal från Folkhälsocentrum och Luleå Ungdomsmottagning hade en monter där man bl.a. kunde få information om den kommande mötesplatsen för unga hbtq-personer i Luleå. Här delades även informations- och profilmaterial samt kondomer ut och besökarna kunde ställa frågor. Beräknat antal som nåtts är 2 000 personer.

Intensifiering av arbetet med jämställdhetsintegrering

SKL (Sveriges kommuner och landsting) driver under 2018–2020 pilotprojektet Modellregioner för jämställdhetsintegrering, där deltagarna *benchmarkar* (jämför) med varandra enligt ett koncept som SKL utvecklat tillsammans med deltagare i projektet Modellkommuner. Piloten har gjorts möjlig genom en treårig överenskommelse med staten om stärkt jämställdhetsarbete på lokal och regional nivå. Region Norrbotten deltar under 2019 som en av landets sex Modellregioner och benchmarkar med Region Gävleborg och Region Halland.

De förväntade resultaten av piloten Modellregioner är bland annat förbättringar i form av färre omotiverade könsskillnader, förbättringar i system för styrning och ledning samt tydliga indikatorer för att följa upp verksamhetens resultat för olika grupper av kvinnor och män, flickor och pojkar.

Slutkonferens för arbetet sker i samband med Forum Jämställdhet 4 februari 2020. Under Almedalsveckan arrangerade och ledde Folkhälsocentrum seminariet ”*Är jämställdhetsintegrering en tillräcklig strategi för att nå Sveriges jämställdhetspolitiska mål?* ”

Syftet var att belysa utmaningarna i att få jämställdhetsintegrering som strategi att integreras som arbetssätt inom exempelvis offentlig sektor.

Man gör skillnad – ny utbildning om maskulinitet och jämställdhet som bygger på norrbottniska perspektiv

Utbildningsmaterialet *Man gör skillnad* är ett samarbete mellan Region Norrbottens folkhälsocentrum och kulturenhet samt jämställdhetsstiftelsen Make Equal. Det handlar om ett metodmaterial om jämställdhet där normer kring maskulinitet står i fokus.

Utbildningen är lanserad på sin egen webbplats www.mangorskillnad.se där alla på ett enkelt sätt ska kunna ta del av utbildningen, kostnadsfritt och på ett självinstruerande sätt.

Syftet med webbplatsen och utbildningen är att nå en bättre och mer jämlik och jämställd hälsa.

I maj genomfördes en utbildning i materialet med drygt 90 deltagare. Tanken är att deltagarna själva framöver ska kunna hålla i utbildningen och sprida dess innehåll vidare. *Man gör skillnad* når ut på ett brett plan och flera verksamheter, både internt och externt är igång och använder materialet.

Övriga samverkansinitiativ

Flera samverkansinitiativ pågår eller har påbörjats under perioden. Bland andra:

- Ett utbildningspaket tillsammans med Luleå tekniska universitet om samhällets fysiska förutsättningar för en mer jämlik och jämställd hälsa.
- Ett studiecirkelmaterial om levnadsvanor och folkhälsa tillsammans med Norrbottens utbildningsförbund och Avdelningen för regional utveckling.
- En etablering av Senior Sports School i Norrbotten i samarbete med Norrbottens idrottsförbund.
- Ett samarbete med Länsstyrelsen för att norrbottningen ska välja mer norrbottniska råvaror och en mer hälsosam livsstil kopplat till kosten.
- Ett samarbete med Luleå tekniska universitet, Aktiva skoltransporter och Norrbottens trafikförening har etablerats med syfte att öka den fysiska aktiviteten bland barn och unga i länets alla kommuner. Arbetet sker tillsammans med Haparanda stad samt Luleå, Kalix, Arjeplog och Gällivare kommuner.
- Ett arbete har startat för att öka kunskapen om vilka spår som har särskild betydelse för den äldre befolkningens hälsa tillsammans med Luleå tekniska universitet, Svenska kyrkan och till viss del Överkalix kommun.

Styrmått		Mål 2019	Mål-uppfyllelse	Utveckling
Antal kommuner där Region Norrbotten ingår i samverkan lokalt för förbättrade levnadsvanor	RS	2	◊	-

Framgångsfaktor: Samverkan med kommunerna gällande kulturplanens genomförande

Samarbete för Norrbottens kulturutveckling

Region Norrbotten har fått signaler från länets kommuner att frågan om överenskommelser kring genomförande av kulturplanen för närvarande inte är en prioriterad fråga. Region Norrbotten har beslutat att inte arbeta vidare med frågan eftersom förankring, intresse och behov hos kommunerna inte bedöms finnas i dagsläget

Det systematiska arbetet med dialoger om relevanta kulturfrågor kopplat till regional kulturutveckling fortsätter med ytterligare två möten under hösten 2019. Nästa möte är planerat till oktober och genomförs i Boden. Förutom uppföljning av arbetet med kulturplanens utvecklingsinsatser kommer frågor som meänkieli kulturinstitution, kulturpolitiskt positionspapper och yttrandet om förslag till nationell biblioteksstrategi att lyftas.

Styrmått		Mål 2019	Mål-uppfyllelse	Utveckling
Antal av länets kommuner som har överenskommelse med Region Norrbotten om kulturplanens genomförande	RUN	3		-

Framgångsfaktor: Ett aktivt arbete med ett kommunikationskoncept för Norrbotten

Kommunikationskoncept för Norrbotten

Region Norrbotten har dragit slutsatsen att det krävs en samordnande kommunikation för Norrbotten. Slutsatsen vilar i stor utsträckning på att kommunikationen tidigare har uppfattats som splittrad, vilket i sin tur leder till att målgrupper utanför regionen inte får en så bred bild av länet som skulle vara möjlig.

Därför har ett arbete inletts i samverkan med andra starka aktörer och varumärken i Norrbotten för att hitta en plattform där kommunikation riktad till externa målgrupper kan samordnas och stärkas. De primära målgrupperna är beslutsfattare (privata och offentliga) samt potentiella inflyttare.

Kommunikationskonceptet ska bygga stolthet, förmedla kunskap och berättelser om länets förutsättningar och attraktivitet. Det framtagna konceptet testades i samband med Norrbotten i Almedalen. Nästa steg blir att tillsammans med andra aktörer i Norrbotten fundera på spridning.

Styrmått		Mål 2019	Mål-uppfyllelse	Utveckling
Aktivitet: Ta fram ett kommunikationskoncept för Norrbotten	RUN	Säkerställa att kommunikationskonceptet är etablerat		-

Tydligt regionalt ledarskap

Framgångsfaktor: Beslut på nationell och EU-nivå ska vara gynnsamma för Norrbotten

Stockholmskontoret – stärkt nationell närvaro

Region Norrbotten har som regionalt utvecklingsansvarig stor möjlighet att driva påverkansfrågor för länets utveckling och framgång. I dialogen med länets aktörer och internt i organisationen framkommer det ofta att det finns frågor, regelverk och mandat som inte är helt anpassade till dagens behov och därför behöver belysas. Genom regionstyrelsens tolv utpekade påverkansfrågor skapas förutsättningar för skarpa och likriktade budskap som i sin tur ger möjlighet till förändring.

En strateg för externa relationer med placering i Stockholm är rekryterad från 1 september 2019.

Norrbotten i Almedalen 2019

Regionens närvaro under Almedalsveckan syftar till att påverka och få genomslag i nationella beslutsprocesser som är avgörande för länets utveckling. Region Norrbotten samordnade en mötesplats -Norrbottensarenan - där länets aktörer kunde hyra en plats för ett påverkansarbete. Där kunde samtal om viktiga frågor för länets utveckling föras under tre dagar. Bland de ledande personerna på plats fanns riksdagsmän, generaldirektörer, forskare och författare. Andelen externa besökare uppskattades till 64 procent.

Det gemensamma påverkansarbetet på Norrbottensarenan stärker relationerna mellan aktörerna och möjliggör ett effektivare resursutnyttjande. Bland de deltagande organisationerna fanns Luleå tekniska universitet, LKAB, Länsstyrelsen i Norrbottens län, Övertorneå kommun, Student Consulting, Piteå Science Park, Yours Reklambyrå, Ångpanneföreningen, Älvsbyns kommun, Sigmar Metodbyrå, Swedish Space Corporation, Hela Sverige ska leva, Scania, Svemin och Luleå Näringsliv AB.

Fyra volontärer från Norrbottens Länsungdomsråd deltog i arbetet på Norrbottensarenan och arrangerade ett seminarium på temat ”Finns det mer än bara skog i glesbygd?”.

Region Norrbotten arrangerade tre egna seminarier där kompetensförsörjning i glesbygd, jämställdhetsintegrering samt ledarskap inom hälsa, vård och omsorg diskuterades. Deltagande organisationer var bland annat Mynigheten för yrkeshögskolan, Företagarnas Riksförbund, Region Gävleborg, Unga diabetiker och Fysioterapeuterna.

Samtliga seminarier direktsändes och kan ses i efterhand på www.norrbotten.se/almedalen.

Internationella beredningens arbete

Internationella beredningen, som samlar förtroendevalda med internationella uppdrag, har under perioden maj till augusti sammanträtt en gång och behandlade då ett antal påverkansfrågor :

- *Kommande EU strukturfonder*

EU-kommissionen har publicerat rekommendationer kring landsgränserna Sverige-Finland-Norge (Nord). Syftet med rekommendationerna är dels att utgöra ett underlag när det kommande Interregprogram tas fram, dels att sätta fokus på landsgränsproblematiken i olika delar av EU. Be-

redningen har gett tjänstemannaorganisationen i uppdrag att titta vidare på rekommendationerna.

- *Positioner inom Europaforum*

Under sommaren har Europaforum Norra Sveriges antagit en position angående det offentliga samrådet om förordningen (EU) nr 1315/2013 om unionens riktlinjer för utbyggnad av det transeuropeiska transportnätverket, TEN-T.

- *Positioner inom Östersjökommissionen*

Internationella beredningen ställer sig bakom CPMR Östersjökommissionens tre förslagna positioner: om smart specialiseringsagenda som ökar konkurrenskraft genom innovativa samarbeten; angående revidering av EUs Östersjöstrategi; angående legalisering av handel med sälprodukter från skydds- och licensjakt.

Styrmått		Mål 2019	Måluppfyllelse	Utveckling
Följa ärenden till regionstyrelsens internationella beredning	RS	Följa utvecklingen		-
Aktivitet: Följa genomförandet av verksamhetsplanen för Stockholmskontoret	RUN	Säkerställa att verksamheten är etablerad		-

Medborgare

Perspektivet MEDBORGARE beskriver de viktigaste målsättningarna för Region Norrbottens verksamheter för att medborgarna ska få sina behov tillgodosedda och leda till det bästa livet och den bästa hälsan.

Sammanfattande bedömning av måluppfyllelse

Strategiskt mål		Framgångsfaktor
Goda och hållbara rese- och transportmöjligheter (RUN)		En infrastruktur som möter dagens och morgondagens behov (RUN)
		En väl fungerande kollektivtrafik (RUN)
Ett rikt och brett kulturliv (RUN)		Tillgång till fysiskt och digitalt kulturutbud med bredd och spets (RUN)
		Mottagarkapacitet i kommunerna (RUN)
Stöd att främja hälsa (RS)		Insatser som kompenserar för ojämlik hälsa (RS)
		Generella insatser för att förebygga ohälsa (RS)
En god, jämlik och samordnad vård (RS)		God samverkan (RS)
		Hög tillgänglighet och effektiva flöden (RS)
		God koordinering av vård (RS)

Goda och hållbara rese- och transportmöjligheter

Den samlade bedömningen av måluppfyllelsen är att målet inte är helt uppfyllt men att de aktiviteter som har påbörjats bidrar till att målen kan uppfyllas på längre sikt. Bland annat har steg tagits kring Norrbotniabanan som i förlängningen bidrar till en infrastruktur som möter dagens och morgondagens behov. Ett långsiktigt arbete i form av pendeltågsförsök görs för en väl fungerande kollektivtrafik. Elektrifieringen av järnvägen på finska banan skapar förutsättningar för större marknadsandelar för den kommande persontrafiken på Haparandabanen.

Vid årets slut bedöms målet inte vara helt uppfyllt då detta är ett långsiktigt arbete med långa tidsperspektiv.

Ett rikt och brett kulturliv

Den samlade bedömningen av måluppfyllelsen är att målet är

uppfyllt när genomförda och påbörjade aktiviteter har gett bra resultat. Bland annat görs många aktiviteter som bidrar till ökad tillgång till både fysiskt och digitalt kulturutbud med bredd och spets. Långsiktiga satsningar för att stärka arrangörsledet har gett resultat.

Vid årets slut bedöms målet vara uppnått.

Stöd att främja hälsa

Den samlade bedömningen av måluppfyllelse är att målet inte kommer att vara helt uppfyllt vid årets slut. De aktiviteter som har påbörjats kommer dock att bidra till att målet kan uppfyllas på längre sikt. Arbetet för att skapa likvärdiga förutsättningar för god hälsa i hela länet och alla befolkningsgrupper fortgår och nya metoder och utbildningsinsatser utvecklas. Regionens arbete med att förebygga psykisk hälsa och tobaksfrihet fortsätter. Flera insatser görs för att förebygga psykisk

ohälsa och självmord, exempelvis genom metoden MHFA (Första hjälpen till psykisk hälsa). Även arbetet med Norrbottens hälsosamtal och hälsosamtalen i skolan går vidare. Insatserna utvecklas för att än högre grad kunna kompensera för ojämlika förutsättningar för god hälsa.

En god, jämlik och samordnad vård

Den samlade bedömningen är att det strategiska målet delvis är uppnått. Det är inte troligt att målet nås i sin helhet under året, främst med hänsyn till de betydande förbättringar som krävs på tillgänglighetsområdet. Resultaten har förbättrats för flera av styrmåten jämfört med föregående år. De oplanerade återinskrivningarna når målet för 2019.

Andelen utskrivningsklara patienter på sjukhus har inte minskat jämfört med föregående tertiäl och är fortfarande högre än målet. Dock har antalet dagar då utskriv-

ningsklara patienter är kvar på sjukhus fortsatt att minska, vilket är en framgång för de nya arbetsätten för samordnad individuell plan som infördes under 2018.

Andelen patienter inom palliativ vård som har en dokumenterad behandlingsstrategi har fortsatt öka och överskrider nu målet. Tillgängligheten till hälso- och sjukvården följs på flera områden och resultaten för andra tertiälerna visar att stora utmaningar kvarstår. Väntetiderna till läkarbesök och åtgärd inom specialiserad vård samt till barn- och ungdomspsykiatri är särskilt angelägna förbättringsområden. När det gäller medicinsk bedömning inom tre dagar är dock resultatet klart bättre än rikssnittet. Även tillgängligheten i folktandvården för barn- och unga visar goda resultat.

Goda och hållbara rese- och transportmöjligheter

Framgångsfaktor: En infrastruktur som möter dagens och morgondagens behov R

Norrbotniabanans infart till Luleå

Trafikverket har i en tidigare järnvägsutredning konstaterat att såväl den östliga som den västliga dragningen finns kvar som alternativa lösningar för Norrbotniabanans infart till Luleå. Trafikverket beslutade då att i första hand det västliga alternativet som följer väg E4, samt i andra hand det östliga alternativet via flygplatsen och Hamnholmen, ska ligga till grund för den fortsatta planeringen av Norrbotniabanans infart till Luleå. Beslutet innebär att det östliga alternativet inte kommer drivas vidare av Trafikverket utan bör hanteras av regionala intressenter i samarbete med bland annat Luleå Hamn och Sjöfartsverket. I ett antal artiklar i media har det framgått att Trafikverket fått i uppdrag att utreda en sänktunnel. Det är tidigare utrett och alltså inte något nytt uppdrag.

Elektrifiering av järnvägen mellan Kemi och Haparanda

Regeringen i Finland avsätter i sin budgetproposition 10 miljoner euro (ca 106 mnkr) till elektrifiering av järnvägen mellan Kemi och Torneå/Haparanda. Satsningen har stort betydelse för norra Sveriges arbete med Botniska korridoren som syftar till att stärka transportinfrastrukturen och förbindelserna mellan norra Sverige och övriga Europa.

Satsningen skapar även möjligheter för persontrafiken på Haparandabanan då två tågssystem kan länkas ihop trots olika spårvidd som kommer kräva byte och omlastning.

Styrmått		Mål 2019	Mål-uppfyllelse	Utveckling
Aktivitet: Följa arbetet med att etablera pendeltågstrafik i Norrbotten.	RUN	Säkerställa progress		-
Aktivitet: Följa arbetet med Botniska korridor-projektet som bedriver påverkansarbete för att norrlandskusten ska kunna ha en kustnära järnväg	RUN	Säkerställa progress i arbetet		-

Framgångsfaktor: En väl fungerande kollektivtrafik

Pendeltågstrafik i länet

I månadsskiftet mars-april 2019 började tågpendeln mellan Luleå och Boden att gå. Detta är en viktig satsning för att knyta ihop regionen och ge bättre möjlighet till studie- och arbetspendling. Regionen kommer att följa reseutvecklingen under året med förhoppning om att fler och fler resenärer väljer tåg i stället för andra färdmedel.

Planeringen av pendeltågstrafiken på Haparandabanan, sträckan Luleå-Haparanda pågår. Trafikverket har påbörjat byggnation av nytt stationsläge tillsammans med Kalix kommun samt åtgärder vid Haparanda station.

Stöd till Kiruna kommun avseende placering av nytt resecentrum

I samband med stadsomvandlingen i Kiruna utreder Trafikverket en framtida lokalisering av ny järnvägsstation i Kiruna. Regionen har tidigare under 2018 tillsammans med Länsstyrelsen, Norrbottens Kommuner och Regionala kollektivtrafikmyndigheten ställt sig bakom Kirunas vilja och ambition om ett centrumnära läge för ny järnvägsstation. Under våren har frågan om placeringen av ett resecentrum åter aktualiserats och regionens nya politiska ledning har även ställt sig bakom tidigare intentioner och framfört sina synpunkter till ansvarig minister.

Kollektivtrafikbarometern visar resenärernas och allmänhetens nöjdhet

Kollektivtrafikbarometern visar att kundernas nöjdhet (NKI) med Länstrafiken i Norrbotten för 2018 uppgick till 61 procent. Kvinnorna var mer nöjda än männen, (66 procent respektive 55 procent). Siffrorna för 2017 var 65 procent där männen var mer nöjda än kvinnorna (70 procent respektive 65 procent). Kundernas nöjdhet under perioden april-augusti 2019 är 58 procent (kvinnorna var mer nöjda än männen, 68 procent respektive 49 procent).

Kollektivtrafikens marknadsandelar i Norrbotten är 6 procent och lägst i landet. Det nationella snittet är 31 procent.

Styrmått		Mål 2019	Mål-uppfyllelse	Utveckling
Kollektivtrafikbarometerns Nöjd Kundindex (NKI): andel instämmande i frågan om sammanfattande nöjdhet med kollektivtrafiken i Norrbotten (buss)	RUN	Öka		
Aktivitet: Följa arbetet med projektet flygbil för ökad tillgänglighet till/från Stockholm samt till/från internationella städer från deltagande kommuner.	RUN	Säkerställa progress		-

Ett rikt och brett kulturliv

Framgångsfaktor: Tillgång till fysiskt och digitalt kulturutbud med bredd och spets

Vidareutveckling av Polarbibblo, för ökad tillgänglighet

Polarbibblo, centrum för barns berättelser och skapande på meänkieli, samiska språk och svenska, är ett treårigt projekt som i början av 2019 beviljades medel från Statens kulturråd. Syftet är att erbjuda fler barn i landet en plats för berättelser och skapande på meänkieli, samiska språk och svenska samt på sikt även på finska.

Projektet genomförs av Regionbiblioteket i samarbete med Sametinget, STR-T (Svenska Tornedalingars Riksförbund) och folkbiblioteken i Norrbotten. Utifrån verksamhetsidén Här får barn göra sin röst hörd! ska webbplatsens teknik och innehåll utvecklas i samklang med barnens medievardag. Satsningen stödjer regionens arbete för en stärkt kulturell infrastruktur ge-

nom samverkan och arbetet för barn och unga samt nationella minoriteter och urfolks kulturskapande och utveckling av kulturella uttryck, identitet och språk.

Norrbottnens förhistoria, historia och nutid-i blogg och podd

Bland svenska museer var Norrbottens museum tidigt ute med att blogga. Redan 2007 startade arbetet som idag har namnet Kulturmiljö vid Norrbottens museum. Från början var fokus på den uppdragsarkeologiska verksamheten vid museet. Idag omfattar bloggen museets hela kompetensbredd från till exempel arkeologi, byggnadsvård, etnologi, pedagogik och arkiv.

På senare tid har bloggen kompletterats med en podcast: Kulturarvspodden. I både blogg och podd hörs olika röster: Medarbetare, intervjuer och gästinslägg där exempelvis forskare och ideella föreningar berättar om sitt arbete med kulturarv och kulturmiljö. Statistiken visar att både blogg och podd är allt viktigare verktyg för att nå ut till och kommunicera med medborgarna samt att synliggöra och tillgängliggöra Norrbottens kulturmiljöer.

Sedan 2016 har antal unika besökare ökat med 15-30 procent årligen. Hittills 2019 har bloggen haft fler än 22 000 unika besökare, vilket är en hög täckningsgrad baserat på Norrbottens befolkning. Det publiceras ett nytt blogginlägg varje fredag, ibland tillsammans med ett podcastavsnitt. Regelbundenheten ger en förutsägbarhet i publiceringen, vilket bedöms ha bidragit till den positiva besöksutvecklingen.

Fokus på e-bokutgivning

Resurscentrum för litteratur har fortsatt att satsa på utbildning och rådgivning om digital publicering under 2019. Frågor som ofta lyfts under rådgivningstillfällena är finansiering och prissättning, skapande, distributionskanaler och marknadsföring av e-böcker.

För närvarande planeras en större satsning i form av en utbildning inom e-bok- och ljudboksutgivning. Det finns få titlar på samiska och meänkieli som är utgivna i digitalt format och därför kommer ett särskilt fokus att läggas på dessa språk. Utbildningsinsatsen planeras i samarbete med Regionbiblioteket Norrbotten och Tjällegoahte (Författarcentrum Sápmi).

Hösten 2019 arrangeras även en nätverksträff för författare och skribenter kopplat till e-böcker och digitalisering. Tips och råd om digital publicering uppdateras löpande på webbplatsen resurscentrumforlitteratur.se.

Styrmått		Mål 2019	Mål-uppfyllelse	Utveckling
Antal projekt inom regionala kulturverksamheter som utvecklar digital tillgänglighet	RUN	Öka		

Framgångsfaktor: Mottagarkapacitet i kommunerna

Utvecklingsinsatser för arrangörer i Norrbotten

Lokala arrangörer är en förutsättning för att göra kultur tillgänglig.

Några utmaningar i Norrbotten är arrangörsföreningarnas återväxt och varierade kunskapsnivå. Region Norrbotten har sedan 2018 stöttat viktiga projekt för arrangörsutveckling som både identifierat och kartlagt länets arrangörer och genomfört kompetenshöjande insatser för dessa.

Projektet Att arrangera för kultur, har skapat arrangörsnätverket ”Arrangörer i Norr” och genomfört sex utbildningsinsatser 2018-2019. Utbildningarna har innehållit delar som kommunikation, inkluderingsfrågor och ekonomi. Projektet har nått 416 enskilda arrangörer mellan 18-75 år.

Utbildningsdagarna har streamats och finns på Youtube. Projektet ägdes av Kulturföreningen Ebeneser och finansierades av Region Norrbotten och Kulturrådet. Ett nytt projekt Arrangörer i norr, har initierats och påbörjas hösten 2019 utifrån de behov som inventerats i tidigare projekt. I linje med detta har arrangörsstödjande insatser skrivits in i uppdragen för verksamhetsbidragen till Kulturföreningen Ebeneser och Riksteatern Norrbotten.

För att stödja återväxten inom arrangörsledet har Region Norrbotten ett stöd för arrangörer mellan 18-25 år: Snabba ryck. 2019 har 14 projekt från sju kommuner i Norrbotten, beviljats stöd. Norrbottens professionella kulturskapare kan söka stöd för sina turnéer i Norrbotten, så kallat turnéstöd.

Ett kontinuerligt utvecklingsarbete för arrangörsutveckling är både nödvändigt och viktigt. Arrangörsstödjande insatser är därför ett av tre prioriterade områden för Kulturpolitiskt positionspapper - Kultur i Norr, ett samarbete mellan de fyra norrlänen.

Styrmått		Mål 2019	Mål-uppfyllelse	Utveckling
Antal insatser som utvecklar och stärker arrangörsledet	RUN	3		

Stöd att främja hälsa

Framgångsfaktor: Insatser som kompenserar för ojämlik hälsa

Ett arbete har inletts för att skapa mer jämlik mottagning genom att öka tillgängligheten och nå fler befolkningsgrupper med befolkningsinriktade screeninginsatser som mammografi, cellprov, vaccinationer samt Norrbottens hälsosamtal. Insatserna för att kompensera för ojämlik hälsa fortgår och utvecklas under året, men måluppfyllelsen bedöms inte vara uppfyllt till årsskiftet.

Styrmått		Mål 2019		Mål-uppfyllelse	Utveckling
Skillnad i självskattad hälsa mellan kommunen med lägst respektive högst värde	RS	Minska skillnad	M		
			K		

Framgångsfaktor: Generella insatser för att förebygga ohälsa

SAM (Samverka, Agera, Motivera)

I SAM-modellen ingår ett antal praktiska metoder/arbetsätt med syfte att främja hälsa och förebygga psykisk ohälsa bland barn och unga 0-20 år. Metoderna riktar sig bland annat till mödra- och barnhälsa, skola, elevhälsa, socialtjänst och civilsamhälle och är ett stöd till professioner som möter barn

och unga, föräldrar samt unga själva. Exempel på metoder/arbetsätt som används är *ABC (Alla barn i Centrum)*, *En förälder blir till*, *ICDP/Vägledande samspel*, *YAM (Youth Aware of Mental health)*, *ACT (Acceptance and Commitment Training/Therapy)* och *Machofabriken*. Mer information om de olika metoderna finns på www.norrbottn.se/sam. I dagsläget finns en eller flera av SAM-modellens metoder i samtliga av länets kommuner. De verksamheter som arbetar med SAM-modellens metoder erbjuds kontinuerligt stöd genom nätverk och årliga träffar. Under våren 2019 har en nätverksträff för elevhälsopersonal som arbetar med metoderna YAM och ACT arrangerats. Även en nätverksträff för personal som arbetar med föräldrastödsmetoder (ABC, COPE, Älskade förbannade tonåring m.fl.) har anordnats under våren 2019 tillsammans med Länsstyrelsen.

Tobaksfri Duo

Tobaksfri Duo är en skolbaserad metod för att främja tobaksfrihet hos barn och unga, och den bygger på en ömsesidig kontraktsskrivning mellan elev och en vuxen partner, exempel en förälder. Folk tandvården ansvarar för introduktion av metoden till åk 6 genom ett klassbesök där eleverna även får ta del av information om tobakens skadeverknings. Under våren har samtliga åk 6 i länet erbjudits klassbesök. Under hösten sammanställs data över hur många klasser som mottog besök och antal skrivna kontrakt, för data från föregående år se www.tobakfri.se/norrbottn. Folkhälsocentrum arbetar för uppstart av Tobaksfri Duo på intresserade gymnasieskolor. De gymnasieskolor som arbetar med metoden finns i Boden, Kalix, Luleå och Kiruna. Under vårterminen 2019 påbörjades en utvärdering av Tobaksfri duo på gymnasiet i Kiruna.

MFHA – Första hjälpen till psykisk hälsa

Satsningen på att utbilda fler instruktörer i metoden MFHA (Första hjälpen till psykisk hälsa) fortsätter. Syftet med metoden är, precis som vid fysisk Första hjälpen-utbildning, att ge kursdeltagaren sådana kunskaper som tillåter denne att rycka in och ge en första hjälp tills den drabbade fått professionell hjälp. Instruktörer för MFHA har behörighet att själv organisera sådana utbildningar. Under år 2018 utbildades tre instruktörer med syfte att arbeta mot riskgrupper för suicid, såsom samer, hbtq-personer och asylsökande. Under våren 2019 har ytterligare två instruktörer utbildats med syfte att arbeta på en mer generell nivå. Utbildningen kommer att erbjudas till vuxna som möter barn och unga inom exempelvis skola, fritid och civilsamhälle.

Norrbottnens hälsosamtal

För att öka kännedomen om Norrbottens hälsosamtal fick alla som fyller 30, 40, 50 eller 60 år 2019 ett vykort i början av året med information om att de var välkomna på ett hälsosamtal till den hälsocentral de är listade på.

Nytt för 2019 är att deltagarna fyller i frågeformuläret via 1177 och med automatiskt utskick av inbjudningar via enkätverktyget kan nu andelen inbjudna personer i varje åldersgrupp följas. Antalet personer i de fyra åldersgrupperna är i år totalt 12 289 personer och hittills har cirka 26 procent av dessa fått en inbjudan. Av dessa har cirka 39 procent genomfört ett hälsosamtal. Bland 60-åringarna har 51 procent av inbjudna deltagit. Andelen skickade inbjudningar varierar stort mellan olika hälsocentraler och de olika åldersgrupperna. Målet är att alla ska ha fått en inbjudan före årets slut.

Under perioden januari till augusti har 1036 samtal genomförts och dokumenterats i patientjournalen i VAS vilket innebär att drygt 8 procent av mål-

gruppen har haft ett hälsosamtal. Det är fler än de hälsosamtal som utfördes samma period 2018 (756 samtal).

En utveckling av uppföljningen av Norrbottens hälsosamtal gör det nu möjligt att kunna följa både hur många som *erbjuds* hälsosamtal och hur många som *deltar* i hälsosamtal. Eftersom antalet inbjudningar varierar mellan länets hälsocentraler innebär detta att man kan följa olika hälsocentralers förbättringsarbete. Detta blir också en viktig pusselbit för att till årsskiftet kunna analysera utfallet av erbjudna hälsosamtal. Målet om 25 procent deltagande i samtliga åldersklasser ser inte ut att bli uppfyllt till årsskiftet. Deltagandet har fram till och med augusti ökat några procentenheter bland 30- och 40-åringar till 7,8 procent respektive 8,8 procent, medan andelen 50- och 60-åringar som deltagit i hälsosamtal har minskat med cirka 4,5 procentenheter vardera till 10,3 procent respektive 13,4 procent.

Styrmått		Mål 2019	Måluppfyllelse	Utveckling
Andel som deltagit vid hälsosamtal i primärvård av 30-, 40-, 50-, 60-åringar i befolkningen	RS	25%		

Regiondirektörens kontrollmått		Mål 2019
Andel inbjudna till Norrbottens hälsosamtal 30-, 40-, 50-, 60-åringar	RS	-

En god, jämlik och samordnad vård

Framgångsfaktor: God samverkan

Oplanerade återinskrivningar för personer 65 år och äldre

Oplanerade återinskrivningar inom 30 dagar efter utskrivning från sjukhus är ett mått som delvis påverkas av hur väl samverkan sker inom och mellan huvudmännen för framförallt multisjuka patienter med stora vårdbehov. Målet för 2019 är 19 procent för kvinnor och 20 procent för män. Under perioden var andelen oplanerade återinskrivningar för målgruppen 17,3 procent för kvinnor och 19,5 procent för män, vilket innebär att målen för 2019 uppnås. För att minska återinskrivningarna ytterligare behöver arbetssättet med förstärkt utskrivning inom slutenvården och samarbetet mellan regionen och kommunens hemtjänst och hemsjukvård fortsätta utvecklas.

Utskrivningsklara patienter

Primärvården har en central roll i samordningen av den vård, stöd- och omsorg som patienten behöver efter utskrivning från sjukhus. Kommunens kapacitet att ta hem patienter i behov av insatser som stöd i hemmet, korttidsvård samt särskilt boende är av stor betydelse för vårdkedjan.

Andelen vårdtillfällen där patienten har varit utskrivningsklar mer än ett dygn uppgick till 9,8 procent under perioden, vilket är något högre jämfört med helåret 2018. Antalet dagar som inlagda patienter har varit utskrivningsklara uppgick till 2 459 under perioden. Både andelen vårdtillfällen samt antalet dagar där patienten varit utskrivningsklar påverkas av hur väl

samarbetet fungerar mellan slutenvårdens utskrivande avdelning, socialtjänst, kommunal hälso- och sjukvård samt den regionfinansierade öppna vården.

Styrmått		Mål 2019		Mål-uppfyllelse	Utveckling
Andel av vårdtillfällen där patienter varit utskrivningsklara >1 dygn (vtf i primärvård, psykiatri, somatik)	RS	7 %			
Oplanerade återinskrivningar inom 30 dagar för personer 65 år eller äldre (%)	RS	20 %	M		
Oplanerade återinskrivningar inom 30 dagar för personer 65 år eller äldre (%)	RS	19 %	K		

Regiondirektörens kontrollmått		Mål 2019
Summa dagar som patienter varit utskrivningsklara	RS	Minska

Framgångsfaktor: Hög tillgänglighet och effektiva flöden

Tillgänglig vård

Vårdens tillgänglighet följs upp i relation till vårdgarantins mål för väntetider till kontakt och åtgärd samt utifrån regionens egna mål för tillgänglighet. Måluppfyllnaden mäts i procentandelar och målnivån för samtliga tillgänglighetsmått är 100 procent med undantag för andelen första bedömningar samt åtgärder som genomförts inom 30 dagar i barn- och ungdomspsykiatri. Utfallet för andra tertialen visar att betydande förbättringar krävs inom flertalet områden för att målnivån ska nås. Resultaten redovisas i följande stycke på regionnivå utifrån det genomsnittliga värdet för regionen.

Primärvård:

Andelen patienter som har fått en medicinsk bedömning i primärvården inom tre dagar från första kontakt uppgick för perioden januari-augusti till 89,3 procent.

Telefontillgängligheten mätt som antalet invånare som fått kontakt med primärvården samma dag som kontakt har sökts uppgick till 87,2 procent i snitt under perioden januari till augusti.

Specialiserad vård:

Andelen patienter som står på väntelista och väntat 90 dagar eller kortare på ett första läkarbesök uppgick till 52 procent vid utgången av augusti månad. Motsvarande andel väntande till på åtgärd inom specialiserad vård uppgick till 43 procent. Andelen nybesök till läkare inom specialiserad vård som har genomförts inom 90 dagar var 82 procent medan andelen genomförda åtgärder inom 90 dagar uppgick till 74 procent under perioden.

Barn- och ungdomspsykiatri:

Andelen patienter på väntelista som har väntat 30 dagar eller kortare på en första bedömning i barn- och ungdomspsykiatri var 23 procent. Andelen patienter som har väntat 30 dagar eller kortare på fördjupad utredning eller behandling var 6 procent vid utgången av augusti månad. Andelen patienter som har fått en första bedömning inom 30 dagar var 44 procent och andelen som sedan har fått åtgärd inom 30 dagar var 56 procent.

Folktandvård

Tandvård för barn och unga har högsta prioritet för Folktandvården. Under andra tertialen var andelen barn och unga som har undersökts inom tre månader från planerad tid 99 procent för både pojkar och flickor. Fyra kliniker i länet uppvisar förseningar i måluppfyllelse, vilket till största del beror på tandläkarbrist.

Styrmått			Mål 2019	Måluppfyllelse	Utveckling
Medicinsk bedömning av legitimerad personal i primärvård inom 3 dagar	RS		100 %		↑
Andel patienter som får kontakt med hälsocentralen via telefon samma dag	RS		100 %		↑
Andel av patienter som står på väntelista, som väntat 90 dagar eller kortare till första besök hos läkare i specialiserad vård	RS		100 %		→
Andel av patienter som står på väntelista, som väntat 90 dagar eller kortare på operation/åtgärd inom specialiserad vård	RS		100 %		↓
Andel av patienter som står på väntelista, som väntat 30 dagar eller kortare på en första bedömning inom barn- och ungdomspsykiatri, alla vårdgivarkategorier	RS		100 %		↓
Andel av patienter som står på väntelista, som väntat 30 dagar eller kortare på fördjupad behandling/utredning inom barn- och ungdomspsykiatri	RS		100 %		↓
Andelen barn och unga som blir undersökta i tid av folktandvården	RS	M	100 %		→
Andelen barn och unga som blir undersökta i tid av folktandvården	RS	K	100 %		→

Regiondirektörens kontrollmätt		Mål 2019
Andel genomförda nybesök till läkare i specialiserad vård inom 90 dagar (faktisk väntetid)	RS	100 %
Andel genomförda åtgärder i specialiserad vård inom 90 dagar (faktisk väntetid)	RS	100 %
Andel patienter inom barn- och ungdomspsykiatri som fått en första bedömning inom 30 dagar	RS	90 % Nationellt mål
Andel patienter inom barn- och ungdomspsykiatri som fått en påbörjad fördjupad behandling/utredning inom 30 dagar	RS	80 % Nationellt mål

Framgångsfaktor: God koordinering av vård

Palliativ vård

Inom palliativ vård är det viktigt att säkerställa informationsöverföring inom och mellan vårdgivare och huvudmän eftersom patientgruppen ofta rör sig mellan olika vårdnivåer. För att säkerställa patientens behov av trygghet, kontinuitet och säkerhet använder regionen gemensamma journalsökord för behandlingsstrategi och brytpunktssamtal inom hela organisationen. Målet för 2019 är att 40 procent av alla patienter med palliativ diagnos ska ha en behandlingsstrategi dokumenterad i sin journal kopplat till det gemensamma sökordet. Utfallet för perioden var 48 procent för kvinnor och 43 procent för män, vilket är en förbättring jämfört med samma period ifjol. Andelen patienter med dokumenterat brytpunktssamtal kopplat till sökordet var 36 procent för kvinnor och 33 procent för män. Denna nivå är relativt oförändrad jämfört med samma period 2018.

Styrmått			Mål 2019	Mål- uppfyllelse	Utveckling
Andel patienter med palliativ diagnos som har en dokumenterad behandlingsstrategi (%) inklusive privata hälsocentraler.	RS	M	40 %		↑
Andel patienter med palliativ diagnos som har en dokumenterad behandlingsstrategi (%) inklusive privata hälsocentraler.	RS	K	40 %		↑

Regiondirektörens kontrollmätt		Mål 2019
Andel patienter med palliativ diagnos som har ett dokumenterat brytpunktssamtal i VAS inklusive privata hälsocentraler.	RS	K 40%, M 40%
Antal SIP där primärvården deltagit	RS	Öka

Verksamhet

Perspektivet VERKSAMHET beskriver de viktigaste målsättningarna för Region Norrbottens verksamheter för att kunna bedriva arbete som är inriktat på effektivitet, säkerhet, jämställdhet, jämlikhet och kvalitet i arbetsmetoder och arbetsprocesser.

Sammanfattande bedömning av måluppfyllelse

Strategiskt mål		Framgångsfaktor
Hållbar förnyelse (RS, RUN)	●	Verksamhetsnära forskning och förnyelsearbeten som främjar förbättring (RS)
		Alltid använda digitaliseringens möjligheter i förnyelsearbetet (RS)
		Verksamhetsnära förnyelsearbeten som främjar förbättring (RUN)
En effektiv, säker och hälsofrämjande verksamhet med god kvalitet (RS)	●	Tydlig struktur för kunskapsstyrning (RS)
		Systematiskt arbete med levnadsvanor (RS)
		Hög säkerhetskultur genomsyrar verksamheterna (RS)
Nöjda och delaktiga patienter (RS)	●	En personcentrerad verksamhet där patienter och närstående är medskapare i vård, rehabilitering och utveckling (RS)
Nära vård på nya sätt (RS)	●	Nya vårdtjänster med digitala lösningar används (RS)

Hållbar förnyelse

Den samlade bedömningen av måluppfyllelsen är att målet ännu inte är uppfyllt men att de aktiviteter som har påbörjats bidrar till att målet kan uppfyllas på längre sikt. Regionens utvecklingsarbete har en tydlig och sammanhållen riktning med utgångspunkt i strategin Vägen till framtidens hälsa och vård år 2035. I juni kom det glädjande beskedet att regeringen tilldelar de fyra regionerna i Norra sjukvårdsregionen 6 miljoner kronor för arbetet med en god och nära vård i glesbygdsperspektiv. För Region Norrbottens del handlar det om att tillsammans med Övertorneå och Jokkmokks kommuner arbeta för vårdens omställ-

ning. För att möta vårdens utmaningar att skapa en hållbar förnyelse pågår arbete med att än tydligare integrera forskning och utveckling i all verksamhet. Projektet Närmare – ett nationellt SKL finansierat projekt – har startats upp och kommer att vara en viktig del i att bygga upp en samlad designkompetens vid regionen. Ett nationellt designteam kopplas till arbetet och en viktig delleverans av projektet är därmed lärandet kring innovativa metoder och design. Under perioden har en samlad struktur med verktyg och metoder för förändrings- och förnyelsearbete tagits fram med beaktande av principerna i Vår verksamhetsmodell. En långsiktig plan för utvecklingen av det region-

övergripande ledningssystemet är igång har påbörjats under hösten. Antalet forskarutbildade medarbetare inom regionen förväntas öka under året och hitintills har två personer disputerat och två kommer disputerat under hösten, vilket är klart fler än under föregående år.

Vid årets slut bedöms målet vara uppnått.

En effektiv, säker och hälsofrämjande verksamhet med god kvalitet

Den samlade bedömningen är att det strategiska målet delvis är uppnått. Fortsatta förbättringar väntas under året men målet bedöms inte vara nått i sin helhet för 2019. Ledtiderna för vårdförlopp inom cancervården är precis under målnivån. Andelen vårdskador har minskat något men är fortfarande högre än målet. Förskrivning av antibiotika har minskat jämfört med föregående år men behöver begränsas ytterligare. Tillämpningen av läkemedelsberättelser för patienter 75 år eller äldre uppnår målnivån för män och är nära den för kvinnor. Andelen läkemedelsgenomgångar har ökat något men kräver fortsatta förbättringar. Andelen riskgruppspatienter som har fått frågor om sina levnadsvanor når inte målnivåerna men förbättringar har skett inom flera av områdena.

Nöjda och delaktiga patienter

Den samlade bedömningen är att det strategiska målet delvis är uppnått. Målet bedöms som möjligt att nå i sin helhet under året

med viss reservation för utvecklingen av antalet ärenden till Patientnämnden rörande kommunikationsfrågor. Antalet samordnade individuella planer fortsätter att öka i takt med att de nya arbetssätten vid utskrivning blir etablerade i verksamheten. Sett till andelen upprättade planer där den enskilda patienten har deltagit i mötet är dock målet ännu inte uppnått. Antalet ärenden till patientnämnden inom kategorin kommunikation har ökat jämfört med föregående år men förändringar i kategoriseringen gör jämförelsen osäker.

Nära vård på nya sätt

Det strategiska målet är delvis uppnått. Andelen öppenvårdsbesök ligger i nivå med samma period föregående år. Samtidigt har nya digitala vårdtjänster lanserats enligt plan och fler kommer att lanserat under resten av året. 50 procent av invånarna har loggat in på 1177.se, antalet vårdbesök på distans ökar och webbtidbokningens användning ökar. Mobil själv-incheckning och betalning har införts i halva regionen. Målet bedöms möjligt att kunna nås under året.

Hållbar förnyelse

Framgångsfaktor: Verksamhetsnära forskning och förnyelsearbeten som främjar förbättring

Strategi för forskning

Den tidigare inledda översynen av regionens forskningsstrategi fortsätter med bibehållet fokus på analys av forskning inom primärvården och allmänmedicin. I översynen ingår även att utveckla och effektivisera regionens fördelning av forskningsmedel och en rad förändringar har lanserats inför årets ansökningsomgång av de regionala forskningsmedlen. Målsättningen med regionens forskning är bland annat att inkludera alla professioner inom vården. Stödsatsningar har inletts riktade mot exempelvis tandhygienister inom tandvården för att stimulera till fler studier och projekt. Antalet forskarutbildade medarbetare inom regionen förväntas öka under året. Hittills har två personer disputerat och två kommer disputera under hösten, vilket är klart fler än under föregående år. I arbetet med översyn av forskningsstrategin har bildandet av ett forskningsråd bestående av seniora och juniora representanter från regionens aktiva forskare. Det övergripande syftet med rådet är att vara rådgivande i utvecklingen av regionens akademiska miljö, forskningsinfrastruktur och forskningsstöd.

Genomförandekraft

Konceptet Genomförandekraft har utvecklats och startats upp för att fortgå under hösten. Genomförandekraft är en seminarie- och reflektionsserie som i första hand vänder sig till chefer och medarbetare som arbetar med utveckling, även om alla medarbetare inbjuds till seminarierna. I konceptet ingår också reflektionskaféer och mobilkanalen, vilket är en kommunikationskanal som vid varje seminarietillfälle bidrar till att skapa en medvetenhet om det förändringsarbete Region Norrbotten måste arbeta med. Uppsatta mål för Genomförandekraft kommer att vara uppnådda vid årets slut.

Ledningssystemet

Inom Region Norrbotten har ett arbete med det regionövergripande ledningssystemet bedrivits i projektform. Projektet har nu avslutats och en långsiktig plan för utvecklingen av ledningssystemet har startats upp. Den första versionen av ledningssystemet är klar och färdig för lansering.

Regeringsstöd för vård och omsorg i glesbygd

Våren 2017 inrättade Norrlandstingens regionförbund ett gemensamt ”Råd för vård och omsorg i glesbygd”. Rådet konstaterar att glesbygdsområdets kontext passar utmärkt som försöksområde för att utarbeta nya arbetsmodeller och metoder som bidrar till redesign, den omställning, av svensk hälso- och sjukvårds- och omsorgsmodell som är nödvändig.

Kontakter togs med socialdepartementet för att undersöka intresset av att inrätta försöksområden för vårdens omställning inom respektive norrlandslän. För Norrbottens del handlar det om Övertorneå och Jokkmokk. I juni beslutade regeringen att tilldela de fyra regionerna i Norra sjukvårdsregionen 6 miljoner kronor för arbetet med en god och nära vård i glesbygdsperspektiv. Regeringen beräknar att avsätta ytterligare medel under 2020 och 2021. Arbetet för att strukturera projektet har påbörjats såväl på sjukvårdsregional nivå som i respektive kommun.

Styrmått		Mål 2019	Mål-uppfyllelse	Utveckling
Framtagande av ny forskningsstrategi	RS	Ny forskningsstrategi är framtagen		➔

Framgångsfaktor: Alltid använda digitaliseringens möjligheter i förnyelsearbetet

Arbetet med att realisera Region Norrbottens digitaliseringsstrategi fortlöper enligt plan. Den viktigaste framgångsfaktorn för att skapa bra förutsättningar för genomförande av digitalisering är förmågan att utveckla nya arbetssätt i samklang med ny teknik. Exempel på nya lösningar som lanserats under 2019 där detta har lyckats är AI-stödet för folktandvården direkt, införande av teknikstöd för lättakuten på fyra hälsocentraler inom Piteå närsjukvårdsområde samt mobil självcheckningen och betalning.

Exempel på nya lösningar där förberedelse för lansering pågår och som beräknas lanseras under andra halvan av 2019 är den digitala hälsocentralen (en vårdapp), införande av appen "Ung i norr" för ungdomsmottagningen i hela länet samt automatisering av administrativa processer.

Styrmått		Mål 2019	Mål-uppfyllelse	Utveckling
Aktivitet: Följa arbete med att skapa förutsättningar för genomförande av digitalisering	RS			⬆

Framgångsfaktor: Verksamhetsnära förnyelsearbeten som främjar förbättring

Regionen besöker kommunerna

För Region Norrbotten är kunskap om kommunernas möjligheter och utmaningar viktig för att förstå vilka förutsättningar som behövs för att höja kommunernas kapacitet att genomföra och få genomslag för den regionala utvecklingen. Kommunerna har varierande kapacitet och regionen behöver hitta samarbetsformer som skapar förutsättningar för varje kommun. Avdelningen för regional utveckling har för perioden januari-augusti genomfört 88 besök i Norrbottens kommuner, varav 12 kommuner haft fler än tre besök.

Styrmått		Mål 2019	Mål-uppfyllelse	Utveckling
Antal besök per kommun	RUN	8 besök per kommun		➔

En effektiv, säker och hälsofrämjande verksamhet med god kvalitet

Framgångsfaktor: Tydlig struktur för kunskapsstyrning

Standardiserade vårdförlopp för cancer

Standardiserade vårdförlopp för cancer innebär att alla patienter ska få tillgång till en snabb och likvärdig utredning och behandling oavsett var i landet de bor. Region Norrbotten har infört 31 standardiserade vårdförlopp. I standardiseringen ingår specifika tidsramar inom vårdförloppet för varje cancerdiagnos. Bland annat anges tidsram mellan välgrundad misstanke om cancer och tidpunkt när behandling sätts in. Under perioden januari-augusti klarade 74 procent av vårdförloppen i regionen den specificerade tidsramen, vilket är en procentenhet under målnivån.

Antibiotikaanvändning

En rationell antibiotikaanvändning förebygger tillväxt av antibiotikaresistenta bakterier och stärker patientsäkerheten. Sveriges regioner har antagit ett nationellt mål att begränsa förskrivningen av antibiotikarecept till högst 250 recept per tusen invånare och år. För perioden augusti 2018 till och med juli 2019 har antalet uthämtade antibiotikarecept i regionen minskat till 285 per tusen invånare och år. Det är en minskning med 3 procent jämfört med samma period året innan.

Läkemedelsanvändning

En klok läkemedelsanvändning förbättrar hälsan, minskar lidande och sänker de totala sjukvårdskostnaderna för invånarna och regionen. Regionen har fyra uppföljningsparametrar på övergripande nivå för läkemedelsförskrivning i öppenvård. Resultatet för andra tertialen 2019 är som följer. Fortsatt ökning, dock svag, när det gäller användning av antipsykotiska läkemedel till äldre. Användningen bör hållas på så låg nivå som möjligt för att förebygga biverkningar och främja god livskvalitet. Fortsatt ses en svag ökning när det gäller användning av magsyrahämmande läkemedel. Användningen bör hållas på så låg nivå som möjligt för att, där så är möjligt, minska kostnaderna för onödig läkemedelsanvändning och förebygga eventuella långtidsbiverkningar.

Användning av det ångest- och smärtdämpande läkemedlet pregabalin till barn och ungdomar fortsätter att minska. Användningen bör hållas på så låg nivå som möjligt för att, där så är möjligt, minska kostnaderna för onödig läkemedelsanvändning och förebygga beroendeproblematik. Det är en fortsatt ökning när det gäller användning av blodförtunnande medel. Användningen bör öka ännu mer för att minska förekomsten av stroke och hjärtinfarkt samt minska kostnader för sjukvården.

Utveckling av lokal beslutsstruktur för kunskapsstyrning

Kunskapsstyrning handlar om att utveckla, sprida och använda bästa kunskap. Målet med kunskapsstyrning är att bästa kunskap ska finnas tillgänglig och användas i varje patientmöte. För att det ska bli verklighet behöver regionerna utveckla ett system för lärande och fördjupa samarbetet internt, med andra regioner och på nationell nivå.

Utvecklingen av kunskapsstyrningsorganisationen sker på såväl nationell, sjukvårdsregional som lokal nivå. Region Norrbotten har tagit första steget för en utvecklad organisation- och beslutsstruktur gällande kunskapsstyrningen på lokal nivå. Utvecklingsavdelningen har uppdraget att leda arbetet

med att skapa en struktur för det fortsatta arbetet med kunskapsstyrning på lokal nivå. Det innebär att en ledningsgrupp för kunskapsstyrning och ett tillhörande arbetsutskott har bildats. Uppdraget för ledningsgruppen omfattar att ta ett helhetsgrepp och arbeta med ett helhetsperspektiv på införande av nationella riktlinjer, införande av nya läkemedel och ny medicinsk teknik.

I ledningsgruppen för kunskapsstyrning ingår representanter från såväl vårddivisioner som stabsledning.

Styrmått		Mål 2019	Måluppfyllelse	Utveckling
SVF andel vårdförlopp inom utsatt tid	RS	75 %		

Regiondirektörens kontrollmått		Mål 2019
Neuroleptika till patienter 75 år och äldre	RS	900 definierade dygnsdoser neuroleptika per tusen invånare
Magsyrahämning med protonpumpshämmare (PPI)	RS	6.300 definierade dygnsdoser PPI per tusen invånare
Pregabalin till unga	RS	85 definierade dygnsdoser pregabalin per tusen invånare
Orala antikoagulantia	RS	2.400 definierade dygnsdoser antikoagulantia per tusen invånare

Framgångsfaktor: Systematiskt arbete med levnadsvanor

Folkhälsocentrum erbjöd i maj en halvdags fördjupad utbildning kring hälsosamma matvanor riktat till personal som arbetar med samtal kring levnadsvanor, exempelvis diabetessköterskor, hjärtsjuksköterskor och utförare av Norrbottens hälsosamtal. Utbildningen syftade till att öka kompetensen bland personalen för att kunna tillgodose behovet av kvalificerad behandling vid ohälsosamma matvanor. Folkhälsocentrum anordnade även utbildningen i levnadsvanor i den obligatoriska AB kursen i ST-läkarutbildning. Nästa utbildning genomförs i september.

I maj anordnade Folkhälsocentrum även en inspirationsdag kring levnadsvanornas betydelse för hälsan i samarbete med psykiatri i närsjukvården Luleå-Boden. Utbildningen riktades till personalen inom psykiatri i hela regionen. Personer med psykiatriska diagnoser är en särskilt utsatt grupp med hög ohälsa kopplat till ohälsosamma levnadsvanor och ökad risk för förtida död.

Riskbedömning avseende levnadsvanor och åtgärd vid konstaterad risk hos riskgrupper

Från och med 2014 är två patientgrupper som löper risk för hjärt-/kärlsjukdom målgrupper för uppföljning av levnadsvaneåtgärder inom primärvården. Den ena riskgruppen är patienter med diabetes, högt blodtryck och/eller övervikt. Den andra gruppen handlar om patienter med psykisk ohälsa (depression, ångest och sömnstörning).

Riskgrupp diabetes, högt blodtryck och/eller övervikt

För perioden januari-augusti är det 13 hälsocentraler som når målet att ha ställt frågor om levnadsvanor till minst 70 procent av riskgruppen. Totalt i länet har 65 procent av riskgruppen fått frågor. Det är en ökning jämfört med samma period förra året (61 procent). Det är 21 hälsocentraler som når målet att 70 procent av de med risk för ohälsa fått åtgärd enligt nationella riktlinjer. Länsnittet för att ha fått en åtgärd är 76 procent.

Det är 62 procent av kvinnorna och 68 procent av männen som fått fråga om levnadsvana. Av kvinnorna med risk för ohälsa har 75 procent fått åtgärd, motsvarande för männen är 77 procent.

Riskgrupp depression, ångest och sömnstörning

Målet för att ställa frågor och ge åtgärder vid risk höjdes till 70 procent av riskgruppen för 2019. För perioden januari-augusti är det bara en hälsocentral, Vårdcentralen Norra Hamn, som nått målet när det gäller att ställa fråga till riskgruppen. Länsnittet för att ha fått en fråga om levnadsvanor är 50 procent vilket är en ökning jämfört med samma period förra året (44 procent). Av de som bedömts ha risk för ohälsa har totalt 66 procent fått någon form av åtgärd. Sju hälsocentraler uppnådde målet 70 procent.

Det är 50 procent av kvinnorna och 48 procent av männen som fått fråga om levnadsvana. Av kvinnorna med risk för ohälsa har 66 procent fått åtgärd, motsvarande för männen är 64 procent.

Riskbedömning vid ischemisk hjärtsjukdom eller stroke

Av de patienter med ischemisk hjärtsjukdom som vid ett planerat besök på internmedicin under perioden hade 75 % av kvinnorna och 74 % av männen fått en fråga om levnadsvanor. Motsvarande siffror för stroke är något högre, 81 % av kvinnorna och 87 % av männen.

Riskbedömning vid schizofreni, schizoida störningar eller vanföreställningar

Under perioden hade 61 % av kvinnorna och 57 % av männen med någon av diagnoserna schizofreni, schizoida störningar eller vanföreställningar fått frågor om levnadsvanorna.

Styrmått			Mål 2019	Mål-uppfyllelse	Utveckling
Antibiotikarecept per tusen invånare och år	RS		270		↑
Andel av patienter i riskgrupp hypertoni, diabetes, fetma som fått levnadsvanefråga i primärvård	RS	M	70 %		↑
		K	70 %		↑
Andel av patienter i riskgrupp depression, ångest, sömnstörning som fått levnadsvanefråga i primärvård	RS	M	70 %		↑
		K	70 %		↑
Andel av patienter med planerat besök inom internmedicin för ischemisk hjärtsjukdom eller stroke som har journalförd riskbedömning avseende levnadsvana	RS		Öka samt minska skillnad mellan kvinnor och män		↑

Andel av patienter med diagnos schizofreni, schizotypa störningar eller vanföreställningssyndrom och planerat besök som fått fråga om levnadsvana och riskbedömning	RS	M	65 %		
		K	65 %		

Regiondirektörens kontrollmått		Mål 2019
Åtgärd vid identifierad risk avseende levnadsvana: hypertoni, diabetes, fetma i primärvård	RS	70 %
Åtgärd vid identifierad risk avseende levnadsvana: depression, ångest, sömnstörning i primärvård	RS	70 %

Framgångsfaktor: Hög säkerhetskultur genomsyrar verksamheterna

Vårdskador

En vårdskada är när en patient drabbas av lidande, kroppslig eller psykisk skada eller sjukdom eller dödsfall som hade kunnat undvikas om adekvata åtgärder hade vidtagits vid patientens kontakt med hälso- och sjukvården. Uppföljning av vårdskador sker via journalgranskning samt mätningar/uppföljningar av vanligt förekommande vårdskadeområden. Resultaten av journalgranskningen sammanställs för föregående år (2018) eftersom arbetet sker med viss tidsfördröjning. Det beror dels på att ett relativt stort antal journaler behöver granskas för att resultatet ska bli tillförlitligt och dels på att eventuella återinskrivningar inom 30 dagar måste beaktas. Resultatet för 2018 års granskning visar att andelen patienter inom slutna somatiska vård som drabbats av en eller flera vårdskador uppgår till 7,1 procent, vilket är något lägre än föregående år. Vårdrelaterade infektioner är det största vårdskadeområdet tillsammans med kirurgiska skador.

För 2019 uppgår andelen patienter med vårdrelaterade infektioner till 9,5 procent, vilket är en ökning jämfört med tidigare år. För kvinnor är andelen 10,8 procent och för män 8,5 procent. Jämfört med riket har Norrbotten en högre andel patienter med riskfaktorer för infektioner. Följsamhet till hygienföreskriften är en del i det förebyggande arbetet för att minska infektionerna. Resultatet av vårens nationella mätning visar att följsamhet uppnås till 64 procent, vilket är oförändrat jämfört med 2017. Desinfektion före patientnära arbete och användande av platsförkläde är moment som brister.

Trycksår orsakar stort lidande för patienten samt stora kostnader för behandling. Andelen ineliggande patienter som har drabbats av trycksår har ökat till 20 procent. En förklaring till det är att andelen patienter med risk att drabbas av trycksår är hög i Norrbotten. Fallskada är en vanlig vårdskada hos äldre personer och under första halvåret registrerades 105 fallskador, vilket är en ökning. Personer med risk för att falla ska identifieras och förebyggande åtgärder sättas in. Under första halvåret har 61 procent av riskpatienterna blivit riskbedömda vid inskrivning och hälften av dessa har dokumenterade förebyggande åtgärder insatta. Suicid i samband med vård är den vanligaste bakomliggande orsaken till en lex Maria anmälan. Hittills i år är det elva lex Maria-ärenden rörande suicid jämfört med 16 under hela 2018.

Läkemedelsberättelser

Riktlinjerna för läkemedelsberättelse omfattar patienter 75 år eller äldre som är ordinerade minst fem läkemedel. Syftet med riktlinjerna är att patienten vid utskrivning från slutenvård ska delges en fullständig och korrekt läkemedelslista med en läkemedelsberättelse som beskriver syfte och mål med läkemedelsbehandlingen, eventuella ordinationsändringar och vad patienten kan förvänta sig för behandlingsresultat. Vid dokumentation i journalsystemet ska läkemedelsberättelsen kopplas till ett sökord. Målet för 2019 är att 60 procent av målgruppen ska ha fått en läkemedelsberättelse vid utskrivning från slutenvård. För andra tertialen 2019 uppgick andelen patienter med sökbar läkemedelsberättelse i journalen till 58 procent för kvinnor och 60 procent för män.

Andelen patienter - 75 år eller äldre med minst fem läkemedel - som i primärvården har en journalförd läkemedelsgenomgång med tillhörande sökord var 34 procent, vilket är en procent högre än förra tertialen. Målet är att 50 procent av målgruppen ska ha fått en läkemedelsgenomgång vid kontakt med vården.

Styrmått			Mål 2019	Mål-uppfyllelse	Utveckling
Andel vårdskador	RS		Under 6,5 %		↑
Andel utskrivna patienter i målgruppen 75 år och äldre med mer än fem läkemedel, som fått en läkemedelsberättelse	RS	M	60 %		↑
		K	60 %		↑

Regiondirektörens kontrollmått		Mål 2019
Följsamhet till basala hygien- och klädrutiner (korrekt samtliga steg)	RS	100 %
Vårdskada på grund av fall	RS	Antal<150
Suicid bland de som sökt vård	RS	Antal<10
Läkemedelsgenomgång. Andel patienter med vårdkontakt, i målgruppen 75 år och äldre med mer än 5 läkemedel, som fått minst en dokumenterad läkemedelsgenomgång under det senaste året. Vårdkontakt vid samtliga vårdverksamheter inklusive privata hälsocentraler	RS	50 %

Nöjda och delaktiga patienter

Framgångsfaktor: En personcentrerad verksamhet där patienter och närstående är medskapare i vård, rehabilitering och utveckling

Samordnad individuell planering i öppen vård

Från och med 2018 trädde en ny lag om samverkan vid utskrivning från slutenvård i kraft. Lagen ställer krav på samordning av insatser för personer med behov av vård, stöd och omsorg från flera aktörer. Regionen har tillsammans med Norrbottens kommuner tagit fram en gemensam riktlinje för samverkan samt utvecklat och infört förändrade arbetssätt för att

fullgöra lagkraven. Under 2019 har antalet upprättade samordnade individuella planer i primärvården fortsatt öka. Andelen där den enskilda patienten har deltagit vid framtagande av planen uppgick till 74 procent. Regionens mål 80 percents deltagande nås därmed inte under andra tertialen.

Patientnämnden

Totalt 234 ärenden registrerades hos patientnämnden under andra tertialen. Av dessa gällde 40 ärenden synpunkter eller klagomål inom kategorin kommunikation, vilket är en ökning jämfört med samma period föregående år. Sedan årsskiftet har det dock skett förändringar i de nationella riktlinjerna för kategorisering av patientnämndens ärenden, vilket gör att jämförelser mellan åren inte blir helt tillförlitliga. Den vanligaste underkategorin inom kommunikation var bemötande (62 procent) följt av information (33 procent) och delaktighet (5 procent). I jämförelse med föregående år har antalet ärenden gällande bemötande ökat medan ärenden avseende delaktighet har minskat. För ärendena gällande kommunikation var könsfördelningen 75 procent kvinnor och 25 procent män. Jämfört med föregående år är det 8 procent fler kvinnor än män som anmält upplevda brister i kommunikation.

Patient- och brukarmedverkan

Regionen arbetar tillsammans med patient- och brukarråd för att utveckla vården utifrån patienternas erfarenheter och behov. Individer som deltar i dessa råd har möjlighet att få arvoden för hel- eller halvdags deltagande. Regionen har som mål att deltagandet ska öka och följer därför utvecklingen av utbetalda arvoden som indikator. Arvodet är ett schablonbelopp om 900 kr för heldag och 450 kr för halvdag. Under 2019 har arvoden utbetalats med totalt 52 805 kr till och med augusti.

Spetspatienter utvecklar vården

Region Norrbotten deltar som part i det nationella Vinnova-finansierade projektet Spetspatienter vars mål är att etablera ett diagnosberoende kompetenscenter för aktiva patienter med syfte att förbättra egenvård och patientmedverkan. En spetspatient är en patient (eller närstående) som i kontakt med livsomvälvande sjukdom utvecklar strategier och metoder för att maximera må-bra-tiden och vill dela med sig av sina erfarenheter. Som projektmedarbetare finns två spetspatienter anställda i regionen. En allt större efterfrågan av spetspatienternas kompetens ses i organisationen då deras roll och uppgift utvecklats under året. Några aktiviteter som pågår är medverkan i patientsäkerhetsrådet, kvalitet- och patientsäkerhetskonferensen men även i andra grupperingar som expertgruppen Närsjukvården. Därutöver pågår ett antal utvecklingsarbeten som t ex designprojektet Närmare. Region Norrbotten tar en aktiv roll vid den nationella och avslutande spetspatientkonferensen i slutet av 2019.

Styrmått		Mål 2019	Mål-uppfyllelse	Utveckling
Andel SIP där den enskilde deltagit i mötet vid hälsocentraler	RS	80 %		
Antal anmälningar till patientnämnden inom områdena kommunikation och behandling	RS	Minska		

Regiondirektörens kontrollmått		Mål 2019
Utbetalda arvoden för patient- och brukarmedverkan	RS	Öka
Antal genomförda medborgarkaféer (dialoger om hälsa och vårdens utveckling)	RS	3

Nära vård på nya sätt

Framgångsfaktor: Förflyttning mot öppnare vårdformer

Ökad andel primärvård och öppen vård

En del i vårdens förflyttning mot öppnare vårdformer handlar om att en större andel av öppenvårdsbesöken ska ske i primärvården. Under andra tertialen var andelen besök i primärvården 61 procent, vilket är i stort sett oförändrat jämfört med samma period föregående år. Sett till antalet dagsjukvårdsbesök så skedde en ökning med cirka en procent jämfört med motsvarande period ifjol.

Rehabilitering

Tillgången och kvaliteten på rehabilitering är av stor betydelse inom många av vårdens områden. Stroke är ett sjukdomstillstånd som ofta medför omfattande rehabiliteringsbehov och regionen följer därför patienternas nöjdhet med rehabilitering eller träning efter utskrivning från sjukhus ett år efter stroke. Under första halvåret 2019 uppgår andelen som är nöjda eller mycket nöjda till 82 procent för regionen, vilket är oförändrat jämfört med helåret 2018.

Styrmått		Mål 2019	Mål-uppfyllelse	Utveckling
Andel av besök i öppenvård som sker i primärvård inklusive privata hälsocentraler	RS	Öka		

Regiondirektörens kontrollmått		Mål 2019
Dagsjukvårdsbesök	RS	Öka
Nöjdhet med rehabilitering eller träning efter utskrivning från sjukhus, 1 år efter stroke.	RS	Öka

Framgångsfaktor: Nya vårdtjänster med digitala lösningar används D

Användandet av invånartjänster ökar stadigt. Inloggningarna på de digitala tjänster som tillhandahålls via 1177.se ökar stadigt och i dagsläget har 50 procent av länets invånare loggat in någon gång. Det är viktigt att Region Norrbotten fortsätter att arbeta för ökad användning av tjänsterna på 1177.se då det är grunden för digitaliseringen av kontakten med invånarna.

Effekterna av satsningen på införande av videostöd för vårdbesök börjar också synas då användandet ökar. Fokus inom Division Länssjukvård ligger just nu på att öka andelen digitala återbesök via video.

Användandet av webbtidbokning ökar också. Däremot har ett omtag med nya metoder och fler resurser gjorts inom ramen för införandeprojektet under 2019 för att öka takten ännu mer.

Under 2019 har Region Norrbotten lanserat nya digitala vårdtjänster i form av t.ex. folktandvården direkt och mobil självcheckning och betalning och fler är under införande.

Styrmått			Mål 2019	Mål-uppfyllelse	Utveckling
Antal mottagningar med webbtidbok som används*	RS		Närsjukvård: 100 mottagningar Länssjukvård: 50 mottagningar Folktandvård: 50 mottagningar	●	↑
Andel invånare som loggat in på 1177	RS		50 %	●	↑
Antal vårdbesök på distans (distansbesök och distanskonsultationer via video) i regionen	RS	M	Öka	●	↑
		K	Öka	●	↑

Regiondirektörens kontrollmått		Mål 2019
Antal klinker som genomför vårdbesök via distans (video).	RS	Öka
Antal diagnoser som stöds av hemmonitorering (egenvård som stöds av digital utrustning och informationssystem).	RS	Följ utvecklingen
Antal påbörjade behandlingar inom iKBT för långvarig smärta samt ångest och oro.	RS	300

Medarbetare

Perspektivet MEDARBETARE visar hur Region Norrbotten ska vara en attraktiv arbetsgivare som tar tillvara medarbetarnas resurser och låter dem växa och utvecklas tillsammans i arbetet. Samt hur regionen skapar förutsättningar och stöd för chefer att framgångsrikt leda verksamhet och medarbetare genom ett hållbart ledarskap.

Sammanfattande bedömning av måluppfyllelse

Strategiskt mål		Framgångsfaktor
Hållbar kompetensförsörjning (RS)		En arbetsgivare som är attraktiv (RS)
		Rätt använd kompetens (RS)
		Kompetens och karriärutveckling (RS)
Ledar- och medarbetarskap för förnyelse (RS)		Ledarskap som främjar förnyelse (RS)
		Engagerat medarbetarskap (RS)
Hälsöfrämjande arbetsvillkor (RS)		Hälsöfrämjande arbetsplatser i utveckling (RS)

Hållbar kompetensförsörjning

Den samlade bedömningen av måluppfyllelsen är att målet delvis är uppfyllt. Regionen har genomfört ett antal förbättringar, men arbetet måste fortsätta för att regionen ska nå målet i sin helhet. Regionen arbetar aktivt för att öka sin attraktivitet som arbetsgivare samt utveckla chefers och medarbetares kompetens. Det ekonomiska och demografiska läget medför att det krävs nya arbetsätt och förnyelse i kompetensförsörjningsplaneringen. Cheferna behöver stöd och avlastning inom dessa områden och därför är arbetet med bemanningsfrågor fortsatt prioriterat, tillsammans med utbildningsfrågor, rekryteringsarbete och uppgifts- och kompetensväxling. Vid årets slut bedöms målet vara uppnått.

Ledar- och medarbetarskap för förnyelse

Den samlade bedömningen av måluppfyllelsen är att målet delvis är uppnått och att de aktiviteter

som har påbörjats bidrar till att målet bedöms vara uppnått vid årets slut. Hållbart medarbetarengagemang (HME index) ökade i senaste medarbetaruppföljningen, dock är det ett utmanande målområde och insatserna behöver därför fortsätta under året.

Hälsöfrämjande arbetsvillkor

Den samlade bedömningen av måluppfyllelsen för tertialen är att målet till stor del är uppnått. Den totala sjukfrånvaron minskar med 0,6 procentenheter jämfört med samma period föregående år, vilket medför att tertialens målsättning överträffas. Andelen extratid utöver ordinarie sysselsättningsgrad minskar jämfört med samma period föregående år. Extratiden behöver dock fortsätta att minska.

Jämfört med samma period föregående år har företagshälsan fortsatt stor andel av sina uppdrag inom främjande och förebyggande insatser.

Vid årets slut bedöms det strategiska målet vara uppfyllt.

Hållbar kompetensförsörjning

Framgångsfaktor: En arbetsgivare som är attraktiv

Medarbetare i regionen

Regionen har per den sista augusti 7 371 medarbetare, vilket innebär en ökning med 102 medarbetare i förhållande till samma period föregående år. Andelen kvinnor är 75 procent och därmed 6 procent lägre än samma period föregående år. Andelen heltidsarbetande är 89 procent för kvinnor och 94 procent för män. Det innebär en ökning med 1 procent för män och oförändrat för kvinnor.

	Antal anställda 201908	Antal anställda 201808	Förändring
Administration	966	931	35
Administratör vård	301	307	-6
Kultur, turism och fritids- arbete	73	67	6
Läkare	776	768	8
Rehabilitering och före- byggande arbete	403	394	9
Räddningstjänstarbete	2	1	1
Sjuksköterska	2 036	2 013	23
Skolarbete	8	10	-2
Socialt och kurativt arbete	94	88	6
Tandvårdsarbete	449	471	-22
Teknikarbete	511	514	-3
Vård- och omsorgsarbete mm	1 752	1 705	47
Summa	7 371	7 269	102

Ökningen av antal medarbetare är störst inom vård och omsorgsarbete. Denna förändring beror på att undersköterskor tagit över arbetsuppgifter från andra yrkeskategorier som ett led i uppgifts- och kompetensväxlingen. Ökning av administration beror främst på satsningar på spetspatienter, folkhälsa samt en ny säkerhetsenhet, men även på tillsättning av vakanta tjänster. Det beror även på ökning av controller och verksamhetsutvecklare inom vårddivisionerna samt ökning av verksamhetsutvecklare inom IT/MT.

Antalet sjuksköterskor har ökat jämfört med samma period föregående år. LTU har ökat antalet platser på sjuksköterskeutbildningen vilket genererar fler färdigutbildade sjuksköterskor att rekrytera till vakanser som tidigare inte gått att fylla.

Minskningen inom gruppen tandvårdsarbete beror på det svåra rekryteringsläget. Ökningen inom rehabilitering och förebyggande arbete kan härledas till det pågående arbetet med uppgifts- och kompetensväxling, samt en utökning av resurser inom forskning.

Personalomsättning

Den totala personalomsättningen var under andra tertialen 11,1 procent. Jämfört med andra tertialen 2018 har personalomsättningen stigit med 0,1 procentenheter. Jämfört med 2018 är personalomsättningen för andra tertialen i stort sett oförändrad. Under första tertialen var sänkningen från 2018 påtaglig och kan delvis förklaras av omorganiseringar där medarbetare är kvar i samma anställning men där de i statistiken visas som intern rörlighet. Pensionsavgångar ökar med 0,5 procentenheter under andra tertialen 2019 jämfört med 2018. Utvecklingen gällande pensionsavgångar är inte önskvärd, då regionen på grund av kompetensbrist i länet behöver behålla fler medarbetare i arbete längre. Jämförelser med övriga regioner finns endast tillgänglig för helåret och kommenteras därför först i årsredovisning.

Forum för jämställdhet

I januari genomfördes evenemanget Forum för jämställdhet i Luleå där regionen var en stor medarrangör. Många av regionens chefer och berörda handläggare var på plats och deltog vid seminarierna för att lära sig mer om jämställdhet. Ett utbildningsmaterial som syftar till att ytterligare utveckla jämställdheten inom regionen har tagits fram och utbildningar med HR partners som i sin tur utbildar chefer har påbörjats.

Regionens arbetsgivarvarumärke

Stolta medarbetare skapar ett starkt arbetsgivarvarumärke som ökar möjligheten att rekrytera högkvalitativa medarbetare. En hög intern stolthet skapar goda ambassadörer och skapar engagemang och effektivitet hos medarbetarna. Detta blir extra viktigt i samband med att det finns en brist på kvalificerad arbetskraft och framtida behov. I medarbetarundersökningar är andelen medarbetare som skulle rekommendera Region Norrbotten som arbetsgivare låg, den ligger på index 59 av 100, vilket ligger till grund för ett påbörjat projektarbete med att stärka regionens arbetsgivarvarumärke. Under andra tertialen har projektgruppen genomfört workshops med nio medarbetargrupper i syfte att testa ett arbetsgivarbudskap som kan användas för arbetsgivaren samt att kartlägga vad de olika yrkesgrupperna anser är attraktivt med att arbeta i Region Norrbotten. En workshop med en reklambyrå har genomförts tillsammans med chefer inom utvecklingsavdelningen, avdelningen för regional utveckling, kommunikationsavdelningen och HR-avdelningen för att ge underlag till regionens övergripande kommunikativa budskap och inkluderat i detta är även arbetsgivarbudskapet.

Rekryteringsinsatser

Regionen arbetar med riktade rekryteringsinsatser och specifika rekryteringskanaler för olika yrkesgrupper samt studerande. Under andra tertialen har Region Norrbotten deltagit i två event som har anordnats vid Luleå Tekniska Universitet (LTU). Ett av dem var "Välkomstmässan" som anordnades av de båda kårerna på LTU och riktar sig till alla nya studenter på de program som finns på universitetet. Femtio studenter lämnade kontaktuppgifter då de var intresserade av att veta mer om Region Norrbotten och de extrajobb som vi erbjuder. Dessa studenter kommer att kontaktas och delges mer information och kontaktuppgifter. Region Norrbottens avdelning för forskning och utveckling har också deltagit under en presentationsdag för doktorander. Under andra tertialen har Region Norrbotten deltagit vid PS19, en mässa som riktar sig till psykologstudenter och legitimerade psykologer. Psykologer från regionens verksamheter i Gällivare och Luleå deltog och

delade med sig av sina upplevelser av att arbeta inom Region Norrbotten. En medarbetare från HR verksamhetsstöd informerade om PTP-platser för nylegitimerade psykologer och lediga tjänster.

Teamet för kompetensförsörjning stöttar verksamheter som rekryterar nya medarbetare utanför Sverige. Antalet anställningar bland utlandsrekryterade är under andra tertialen fem personer.

Kontinuerligt lärande för medarbetare

Som en kunskapsintensiv organisation behöver Region Norrbotten främja chefer/ledare och medarbetare till kontinuerlig kompetensutveckling för att upprätthålla kunskapsbaserade arbetssätt men också för att säkra organisationens framtida utveckling. Avsaknad av en övergripande organisation och struktur för lärande försvårar en samordning av utbildningsinsatser och en sammanhållen utveckling. Av den anledningen har ett arbete inletts under 2019 för att skapa en struktur för en sammanhållen lärandemiljö med strategiskt ansvar för kompetensutvecklings- och fortbildningsfrågor. I ett första steg har arbetet under 2019 fokuserat på att skapa en katalog och portal för kompetensutveckling.

Styrmått		Mål 2019	Mål-uppfyllelse	Utveckling
Personalomsättning av tillsvidareanställd personal Externt Internt	RS	Likvärdigt med övriga regioner		

Framgångsfaktor: Rätt använd kompetens

Via kompetensförsörjningsplanerna som varje verksamhet tar fram kan antalet uppgifts-/kompetensväxlingar följas och goda exempel spridas. Konceptet har utvecklats för att kunna aggregera antalet växlingar. Både användningen av kompetensbaserad rekrytering och kompetensförsörjningsplaner stödjer och främjar arbetet med rätt använd kompetens.

Breddinförande av kompetensbaserad rekrytering fortsätter, en metod för att kvalitetssäkra rekryteringsprocessen och tillföra cheferna verktyg i kompetensförsörjningen. Metoden främjar även uppgifts-/kompetensväxling, ökar förutsättningarna för jämställdhet och integration vid rekryteringar samt höjer regionens attraktivitet som arbetsgivare genom ett bra bemötande av kandidater i rekryteringsprocessen. Den behovsanalys som ska göras inför varje rekrytering säkerställer även kopplingen till verksamhetens övergripande kompetensförsörjningsplanering. Ytterligare tolv chefer har genomgått utbildningen under perioden. Då många av regionens chefer därmed har utbildats i metoden kommer utbildningstillfällena glesas ut under tertial året.

Styrmått		Mål 2019	Mål-uppfyllelse	Utveckling
Aktivitet: Uppgiftsväxling - under 2019 kommer ett verktyg tas fram som gör att vi kan aggregera kompetensförsörjningsplaner och därigenom följa trenden	RS			-

Framgångsfaktor: Kompetens och karriärutveckling

Kostnader för bemanningsföretag utgör 8,6 procent av den totala personalkostnaden, vilket är en förbättring. Motsvarande siffra för samma period föregående år var 9,3 procent.

Studieförmåner och utbildningstjänster

Regionen erbjuder studieförmåner och utbildningstjänster till sjuksköterskor inom svårrekryterade specialistområden. Under första tertialet 2019 har regionen fortsatt det påbörjade samarbetet med Luleå tekniska universitet för att fylla deras specialistutbildning mot operationssjukvård för grundutbildade sjuksköterskor. Regionen har rekryterat 13 sjuksköterskor till utbildningstjänster vid operationsenheterna i Sunderbyn, Piteå och Gällivare. Dessa sjuksköterskor är antagna till universitetets specialistutbildning inom operationssjukvård som startar i höst och kommer att studera med bibehållen grundlön. Denna finansiering syftar till att minska beroendet av inhyrda operationssjuksköterskor. Operationssjuksköterskor är den grupp inom specialistutbildade sjuksköterskor som regionen hyr in mest av och denna stimulansåtgärd syftar till att minska beroendet av inhyrd bemanning.

Kompetensenhet inom primärvården

Kompetensenheten inom primärvården har införts under första tertialen. Kompetensenheten ska fungera som en resurs till hälsocentralerna i länet. Uppdraget är att göra basala bedömningar vid osäkerhet kring kompetensnivån hos legitimerade läkare som söker ST (specialisttjänstgöring) i allmänmedicin samt kompetensvärdering av svenska läkare som har utbildat sig i annat EU-land och söker en ST-tjänst i länet. Uppdraget är också att genomföra utbildning/handledning av ST-läkare där bedömningen har påvisat behov av extra insatser. Placeringstiden på kompetensenheten är individuell och kan variera från någon månad upp till ett år beroende på den individuella utbildningsplan som utarbetats i samråd med ordinarie hälsocentral. Tjänstgöringen alternerar mellan kompetensenheten och den egna hälsocentralen. Inom ramen för detta hanterar enheten även utlandsrekryterade läkare som specialiserar sig inom primärvård.

Avancerad klinisk sjuksköterska

Region Norrbotten utreder behovet av avancerad klinisk sjuksköterska (AKS) i samarbete med Luleå tekniska universitet för att kunna öppna upp denna utbildning i länet. Verksamheterna har ett fortsatt behov av AKS som kompetens och frågor kring vilka kurser som är mest relevanta utifrån verksamheternas behov ses över. Satsningen på avancerade kliniska sjuksköterskor är en del i uppgifts- och kompetensväxlingen, och har möjliggjort att arbetsuppgifter har flyttats från läkare till sjuksköterskor och är samtidigt är en karriärväg för sjuksköterskor.

Kompetensförsörjningsplaner

Arbetet med kompetensförsörjningsplaner fortsätter. Konceptet har utvecklats ytterligare för att förenkla arbetet och möjliggöra aggregering av resultaten. Därmed kommer kompetensförsörjningsbehovet kunna synliggöras och analyseras på övergripande nivå i divisionerna och underlätta planering och uppföljning. Ett utbildnings- och informationsmaterial kopplat till planerna är under framtagning.

Hälso- och sjukvårdskuratorer blev under andra tertialen en legitimerad yrkesgrupp utifrån Hälso- och sjukvårdslagstiftningen. För de kuratorer som har fem års arbetslivserfarenhet godkänns legitimationsansökan omgående. Region Norrbotten utreder nu behovet av kompetensutveckling för dem som har kortare arbetslivserfarenhet utifrån hur SKL och landets övriga regioner har hanterat den nya legitimationstiteln.

Basårsprogrammet för nyutbildade sjuksköterskor

Sedan basårsprogrammet för nyutbildade sjuksköterskor startade under september 2018 har 34 sjuksköterskor genomgått programmet. Ytterligare 24 sjuksköterskor blir färdiga i januari 2020 och nu i september har 33 sjuksköterskor påbörjat programmet.

Syftet med basårsprogrammet är att förstärka introduktionen för nyutbildade sjuksköterskor och öka sannolikheten att dessa blir kvar i yrket genom att ge dem en god grund och en trygg start i den nya yrkesrollen. Basårsprogrammet innebär att studenten erbjuds sju utbildningsdagar som bland annat omfattar omhändertagande av den akut sjuka patienten, scenarioövningar, A-HLR och S-HLR, patientsäkerhet, vanligt förekommande vårdskador, riskbedömningar och åtgärder, äldres vård och hälsa, vardagsrehabilitering och palliativ vård, att leda omvårdnad, samordnad individuell planering, verksamhetsmodellen med personcentrering och etik, förbättringsmetoder, flöden och vårdprocesser.

Utöver detta erbjuds mentorsamtal i grupp samt en strukturerad och förstärkt arbetsplatsintroduktion på arbetsplatsen.

Vid utvärderingar framkommer att programmet är mycket uppskattat.

Bastjänstgöring för läkare (BT)

Arbetet med att planera och bygga upp en bastjänstgöring (BT) för läkare i länet har fortsatt. BT ska ersätta dagens allmäntjänstgöring (AT) och träder i kraft från 1 juli 2020 för alla läkare som har utbildats i land utanför Sverige.

Styrmått		Mål 2019	Måluppfyllelse	Utveckling
Andel kostnad för bemanningsföretag av total personalkostnad	RS	Minska		↑
Andel utfärdade specialistbevis i allmänmedicin av totalt antal utfärdade specialistbevis	RS	Öka		-

Ledar- och medarbetarskap för förnyelse

Framgångsfaktor: Ledarskap som främjar förnyelse

Andelen chefer som anser sig ha förutsättningar för att utöva sitt ledarskap ligger i 2018 års medarbetaruppföljnings på samma nivå som tidigare år, men lägre än regionens mål för 2019. Arbete pågår med att utveckla och tydliggöra chefens roll för att ytterligare stärka cheferna och regionens attraktivitet.

Bedömningen är att regionens chefs- och ledarutveckling fortsätter att främja förnyelse. Utbildningssatsningen i förändringsledning för alla regionens

chefer fortsätter. Syftet är att stärka chefernas kompetens och förståelse för att självständigt driva förändring av verksamheten. Utbildningen har stark anknytning till regionens pågående omställningsarbete och synkroniseras med övriga aktiviteter. Nio utbildningstillfällen har ägt rum med totalt 130 deltagare och ytterligare sex utbildningstillfällen är inplanerade under året.

Regionen fortsätter att genomföra omfattande aktiviteter för att utveckla chef- och ledarskapet och 130 chefer och ledare har deltagit i något av regionens övriga chefs- och ledarutvecklingsprogram under perioden. Två introduktionstillfällen för nya chefer har hållits. Regionen har 64 chefer som är registrerade som mentorer och ett stort antal mentorprogram pågår. Aktiviteterna inom chefs- och ledarskapsutveckling syftar, förutom att utveckla ledarskapet inom regionen, även till att främja nätverket och erfarenhetsutbytet mellan regionens chefer. Ett chefsmöte med regionens högre chefer genomfördes under april för att skapa samsyn av nuläge och kommande utmaningar kring ekonomi och demografi. Revisorerna har under perioden lämnat en rapport avseende regionens arbete gällande fullmäktiges mål att vara en attraktiv arbetsgivare - om arbetet bedrivs ändamålsenligt eller inte. Granskningsåret är 2018 och syftar till att bedöma om regionstyrelsen säkerställt att chefer har tillräckliga och ändamålsenliga förutsättningar i förhållande till sitt ansvar som chef. Revisorernas bedömning är att regionstyrelsen till övervägande del har säkerställt att chefer har tillräckliga och ändamålsenliga förutsättningar i förhållande till sitt ansvar som chef.

Styrmått		Mål 2019	Mål-uppfyllelse	Utveckling
Andel chefer inom regionen som genomgått utbildning i förändringsledning eller förbättringsledning	RS	80 %		-

Framgångsfaktor: Engagerat medarbetarskap

Under våren har ett metodstöd tagits fram för cheferna med syfte att underlätta arbetet med uppföljning av handlingsplaner för medarbetaruppföljning. Ingen ny mätning kommer att genomföras under hösten 2019, utan verksamheterna kan lägga fokus på att följa upp sina handlingsplaner, med det resultat som de fick ta del av i början av året.

2018 gjordes medarbetaruppföljning tillsammans med patientsäkerhetskulturmätningen, vilket resulterade i förbättrad svarsfrekvens i patientsäkerhetskulturmätningen. Under februari och mars 2019 hölls gemensamma workshops för chefer för att ge dem förutsättningar att omhänderta resultatet. Regionen ser fördelar med att samarbeta på detta område då arbetsmiljöfrågor går hand i hand med patientsäkerhetskulturförändringar.

Styrmått		Mål 2019	Mål-uppfyllelse	Utveckling
Totalindex i mätningen Hållbart medarbetarengagemang (HME)	RS	Öka		-

Hälsofrämjande arbetsvillkor

Framgångsfaktor: Hälsufrämjande arbetsplatser i utveckling

Sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron per sista augusti är 4,4 procent och har därmed minskat med 0,6 procentenheter jämfört med samma period föregående år. Utvecklingen tyder på att regionens satsning på tidiga insatser ger resultat och att regionen har goda förutsättningar att nå målet för året avseende den totala sjukfrånvaron. Både den korta och den långa sjukfrånvaron minskar. Sjukfrånvaron har minskat mest för de medarbetare som är yngre än 29 år och äldre än 50 år. Den har även ökat något för ålderskategorin 40-49 år. Den korta sjukfrånvaron står för 45 procent och långtidsfrånvaron står för 55 procent.

Kvinnorna har fortsatt högre sjukfrånvaro jämfört med männen, men skillnaden jämfört med föregående år har minskat med 0,2 procentenheter och är nu 2,3 procent. Samarbetet med Försäkringskassan fortsätter enligt samverkansavtalet med dialog och gemensamma aktiviteter.

Arbete utöver ordinarie sysselsättningsgrad

Extratiden – andelen timmar utöver ordinarie sysselsättningsgrad - minskar jämfört med samma period föregående år. Totalt har extratiden minskat med 4 procent sedan föregående period. Övertiden minskar med 7,3 procent. Fyllnadslön och arbete under jour/beredskap för läkare minskar också. Arbete under jour/beredskap för övriga yrkesgrupper har ökat något.

Företagshälsan

Företagshälsan använder från januari 2019 ett nytt system för uppföljning. Systemet visar antalet timmar per uppdrag istället för enbart antal uppdrag, vilket möjliggör en mer detaljerad uppföljning på sikt.

Företagshälsan har fått in 799 skriftliga beställningar jan-augusti 2019.

Andelen främjande och förebyggande insatser står för 88,4 procent om man ser till antalet uppdrag som Företagshälsan fått in och består av 78,5 procent om man ser på antalet utförda timmar, som de anställda lagt ner på de olika uppdragen.

Projekt för att förebygga och förkorta sjukfrånvaro

Regionen deltar tillsammans med Region Skåne i ett projekt under ledning av Sveriges Kommuner och Landsting (SKL). Projektets syfte är dels att förebygga och förkorta medarbetarnas sjukfrånvaro genom tidiga insatser dels att förbättra samverkan mellan regionen som arbetsgivare och vårdgivare.

Projektet är uppdelat i tre insatser som ska underlätta samverkan på individ, grupp och organisationsnivå.

En samverkansverkstad med representanter från regionen, fackliga organisationer och Försäkringskassan har bedrivits i sex delar med målet att genom erfarenhetsutbyte identifiera de tre största hindren för bättre samverkan kring sjukskrivna medarbetare.

I workshopserien har det arbetats med regionens koncept för Hälsufrämjande arbetsplatser, under hösten ska HR utbildas för att kunna stödja verksamheterna i materialet. Några av de verksamheter som har deltagit i ett riktat arbetsplatsstöd inom projektet ska få börja pilottesta materialet under hösten.

Foldern - Vad händer mig vid ohälsa har börjat användas runt om i länet och skall finnas både som tryckt folder och i utskrivbart format.

Styrmått		Mål 2019	Mål-uppfyllelse	Utveckling
Total sjukfrånvaro	RS	DÅ04: 5,6% DÅ08: 4,8% ÅR: 4,9%		↑
Extratid - Timmar över aktuell sysselsättningsgrad	RS	Minska		↑
Andel främjande och förebyggande insatser inom företagshälsan	RS	Bibehålla eller öka		↑

Tabell: Sjukfrånvaro jan-aug år 2019

Intervall	2019 aug	2018 aug	2017 aug
1-14 dagar	2,0	2,2	2,2
15-59 dagar	0,8	0,8	0,8
60-90 dagar	0,2	0,3	0,3
91- dagar	1,4	1,7	1,9
Lång sjukfrånvaro ¹	55,0	56,0	57,8
Kort sjukfrånvaro ²	45,0	44,0	42,2
Totalt	4,4	5,0	5,3

Tabell: Arbetad tid och frånvaro i % av bruttoarbetstid

Intervall	2019 aug	2018 aug	2017 aug
Arbetad tid (basbem)	71,7	71,6	71,4
Sjukfrånvaro	4,4	5,0	5,3
Övrig frånvaro	23,9	23,4	23,3
Bruttoarbetstid	100,0	100,0	100,0

Tabell: Sjukfrånvaro per kön och åldersintervall

Intervall	2019 aug	2018 aug	2017 aug
Total sjukfrånvaro	4,4	5,0	5,3
Sjukfrånvaro män	2,6	3,0	3,2
Sjukfrånvaro kvinnor	4,9	5,5	5,8
Sjukfrånvaro – 29 år	3,2	4,1	3,9
Sjukfrånvaro 30-49 år	4,2	4,5	5,7
Sjukfrånvaro + 50 år	5,2	5,8	6,8

¹ Sjukfrånvaro dag 15- uttryckt i procent av den totala sjukfrånvaron

² Sjukfrånvaro 1-14 dgr uttryckt i procent av den totala sjukfrånvaron

Ekonomi

Perspektivet EKONOMI beskriver hur Region Norrbotten ska hushålla med tillgängliga resurser för att skapa och behålla en god ekonomi som ger rimlig handlingsfrihet.

Sammanfattande bedömning av måluppfyllelse

Strategiskt mål		Framgångsfaktor
Långsiktigt hållbar ekonomi (RS, RUN)	▲	Verksamheten är anpassad till den aktuella intäktsnivån (RS, RUN)
Kostnadseffektiv verksamhet (RS, RUN)	▲	Effektiva processer (RS, RUN)

Långsiktigt hållbar ekonomi

Den samlade bedömningen är att målet inte har uppnåtts. Visserligen uppnås det finansiella resultatmålet, 2 procent av skatter, statsbidrag och utjämning, för perioden och prognostiseras även uppnås för helår 2019 men det förklaras med orealiserad värdeökning av pensionsportföljen. Nettokostnaderna i verksamheten ökar 2 procent mer än skatter, statsbidrag och utjämning och medför att det ekonomiska målet för verksamhetens resultat inte uppnås för perioden och inte heller för helår 2019. Endast division Service klarar resultatmålet för perioden och bedöms även klara resultatmålet för året. Division Länssjukvård förbättrar resultatet för perioden medan övriga divisioner försämrar resultatet. Åtgärderna i ekonomiska handlingsplaner ger inte tillräcklig effekt. I hälso- och sjukvårdsdivisionerna pågår arbete med ytterligare åtgärder för att förbättra resultatet. Sammantaget prognostiseras divisionernas årsresultat förbättras jämfört med 2018 men resultatmålet uppnås inte.

För en långsiktigt hållbar ekonomi måste kostnaderna i verksamheten minska i storleksordningen 10 procent vilket kräver kraftfulla åtgärder och beslut men regionen

behöver även ökade statsbidrag och utjämning.

Kostnadseffektiv verksamhet

Den samlade bedömningen är att målet inte har uppnåtts.

Jämförelser av KPP (kostnad per patient) för den somatiska verksamheten på regionens sjukhus visar en högre kostnadsnivå jämfört med riket i storleksordningen 300-400 mnkr. Arbete med processer och flöden i hälso- och sjukvården pågår sedan några år men har inte gett tillräcklig ekonomisk effekt. För att uppnå delmålet kostnadseffektiv verksamhet behöver kostnadsnivån i hälso- och sjukvården minska och produktiviteten öka. Utvecklingen går i fel riktning då nettokostnaderna i hälso- och sjukvården istället ökar. Produktionen i öppenvård ökar vilket är en planerad utveckling och innebär kostnadseffektivare vård. Produktionen i slutenvård minskar medan kostnaderna ökar. Det betyder att produktiviteten fortsätter att minska.

Vården behöver genomgå stora förändringar både vad gäller arbetssätt och på vilket sätt vårdens tjänster erbjuds befolkningen. Det krävs tydlig ledning och styrning för framgång i det fortsatta arbetet så att resultat uppnås och ekonomisk effekt erhålls.

Långsiktigt hållbar ekonomi

Styrmått		Mål 2019	Mål-uppfyllelse	Utveckling
Regionens resultat i förhållande till skatt, utjämning och generella statsbidrag, %	RS	2 %		↑
Alla divisioner och regiongemensamt når sina resultatmål	RS	Minska		↑
Divisionernas ekonomiska handlingsplaner – effekt, %	RS	100%		→
Avsättning till pensioner inklusive ansvarsförbindelse och löneskatt, konsolideringsgrad	RS	DÅ04: 61 % DÅ08: 62% ÅR: 64 %		↑
Aktivitet: En riktlinje för finansiering av regional utveckling tas fram	RUN	Riktlinje framtagen		-

Kostnadseffektiv verksamhet

Styrmått		Mål 2019	Mål-uppfyllelse	Utveckling
Kostnad per producerad DRG-poäng exklusive ytterfall enligt KPP-databasen	RS	Minska skillnaden jämfört med 2017		→
Produktivitet utifrån KPP	RS	Öka jämfört med motsvarande kvartal året innan		→
Kostnadsandel öppenvård av totalkostnad enligt KPP (inner- och ytterfall)	RS	Öka jämfört med motsvarande kvartal året innan		↑
Skillnaden i regionens läkemedelskostnad per invånare gentemot Sveriges läkemedelskostnad per invånare	RS	350 kr		↓
Aktivitet: Redovisa ekonomiskt utfall för Länstrafiken och Norrtåg	RUN	Budget ska följas		

Finansiell analys

Periodens resultat och årsprognos

	Resultat Augusti 2019	Resultat Augusti 2018	Årsprognos 2019	Budget 2019	Resultat 2018
Verksamhetens nettokostnad	-5 477	-5 234	- 8 361	-8 343	- 7 988
Skatter, generella statsbidrag och utjämning	5 619	5 478	8 424	8 456	8 208
Verksamhetens resultat	142	245	63	114	220
Finansnetto	264	-11	230	99	-70
Periodens resultat	406	234	293	213	150
Nettokostnadsutveckling, procent	4,6 %	3,4 %	4,7 %	4,4 %	3,2 %
Utveckling av skatter, gene- rella statsbidrag och utjäm- ning, procent	2,6 %	2,6 %	2,6 %	3,0 %	2,3 %
Resultat/ skatter, generella statsbidrag och utjämning, procent	7,2 %	4,3 %	3,5 %	2,5 %	1,8 %

Periodens resultat

Region Norrbotten redovisar ett resultat för verksamheten per augusti på 142 mnkr vilket är 13 mnkr sämre än budget och 103 mnkr sämre än föregående år.

Verksamhetens resultat är 180 mnkr bättre än i delårsrapporten per april, vilket beror på en avtagande nettokostnadsutveckling. Nettokostnaderna har ökat med 243 mnkr (4,6 procent), motsvarande siffra per april var 6,1 procent. Skatter och statsbidrag har endast ökat med 141 mnkr (2,6 procent).

Finansnettot för perioden är 264 mnkr, vilket är 198 mnkr bättre än periodbudgeten och 253 mnkr bättre än föregående år.

Från 2019 gäller nya redovisningsregler som innebär att pensionsportföljen ska bokföras till marknadsvärde, istället för som tidigare till det lägsta av anskaffningsvärde och marknadsvärde. Det gör att resultatet påverkas av rörelser på finansmarknaderna. Pensionsportföljen har ökat i värde med 317 mnkr sedan årsskiftet, varav 118 mnkr är en återföring av den nedskrivning av pensionsportföljen som gjordes i årsbokslutet och 199 mnkr är årets orealiserad värdeökning.

Periodens resultat är 406 mnkr vilket är 184 mnkr bättre än budget. Resultatet i relation till skatter och generella statsbidrag är 7,2 procent vilket innebär att regionen når det finansiella målet på 2 procent vilket huvudsakligen förklaras av värdeuppgången på pensionsportföljen. Det är en förbättring jämfört med delårsrapporten per april då resultatet uppgick till 195 mnkr,

Arsprognos

Årsprognosen pekar på ett positivt resultat med 293 mnkr vilket är 70 mnkr bättre än budget. Prognosen för verksamhetens resultat är 63 mnkr vilket är 51 mnkr sämre än budget och 157 mnkr sämre än föregående år. Nettokostnaderna för helåret beräknas bli 373 mnkr högre än 2018. Detta ger en nettokostnadsökning på helåret med 4,7 procent vilket är högre än de budgeterade 4,4 procent. Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning bedöms öka med endast 2,6 procent vilket är lägre än de budgeterade 3,0 procent.

Divisioner och övriga verksamheter

	Resultat 201908	Resultatmål 201908	Resultat 201808	Årsprognos 2019	Resultatmål / budget 2019	Resultat 2018
Närsjukvård	-185	-66	-157	-254	-108	-246
Länssjukvård	-48	-11	-61	-75	-16	-111
Folktandvård	-11	0	-3	-10	0	-16
Service	11	-4	6	-10	-17	-9
Länsteknik	-3	2	11	-1	0	6
Totalt divisionerna	-236	-78	-203	-349	-141	-376
Politiken	3	0	4	2	0	7
Regiongemensamt	106	6	110	89	0	136
Finansiering	533	293	323	551	354	383
Totalt Region Norrbotten	406	222	234	293	213	150

Regionens divisioner redovisar ett negativt periodresultat med -236 mnkr vilket är 158 mnkr sämre än resultatmålet och 33 mnkr sämre än föregående år. Det är endast Division Service som klarar periodens resultatmål. Jämfört med delårsrapporten i april har divisionernas avvikelser mot resultatmålet försämrats med 63 mnkr.

Regiongemensamma verksamheter redovisar en positiv avvikelse mot periodens resultatmål med 100 mnkr. Jämfört med april är det förbättring med 66 mnkr. Finansieringen visar ett resultat som är 240 mnkr bättre än målet vilket förklaras av värdeuppgången på pensionsportföljen.

Divisionernas årsprognoser pekar på ett underskott på 349 mnkr, vilket är 208 mnkr sämre än resultatmålet men 27 mnkr bättre än föregående år. Även för helåret prognosticeras Division Service klara resultatmålet. Resultatavvikelsen för divisionerna Närsjukvård och Länssjukvård förklaras med att de inte klarar att göra planerade kostnadsminskningar och samtidigt ökar andra kostnader. Division Folktandvård tappar intäkter på grund av färre tandläkare. Årsprognosen för regiongemensamma verksamheter visar ett resultat som är 89 mnkr bättre än resultatmålet. Det förklaras av ej förbrukade medel för IT-utveckling, asyl- och flyktingmedel, privata vårdgivare och läkemedel.

Årsprognosen för finansieringen är 197 mnkr bättre än resultatmålet, vilket framför allt förklaras av återhämtningen av marknadsvärdet på pensionsportföljen, icke förbrukade medel från nationella överenskommelser, befolkningsförändringar och reserver.

Tabell: Ekonomisk handlingsplan

	Uppdrag		Utfall	Prognos
	Helår 2019	Aug 2019	Aug 2019	2019
Närsjukvård	138,7	90,7	46,3	63,2
Länssjukvård	84,2	53,4	26,1	37,9
Totalt	222,9	144,1	72,4	101,1

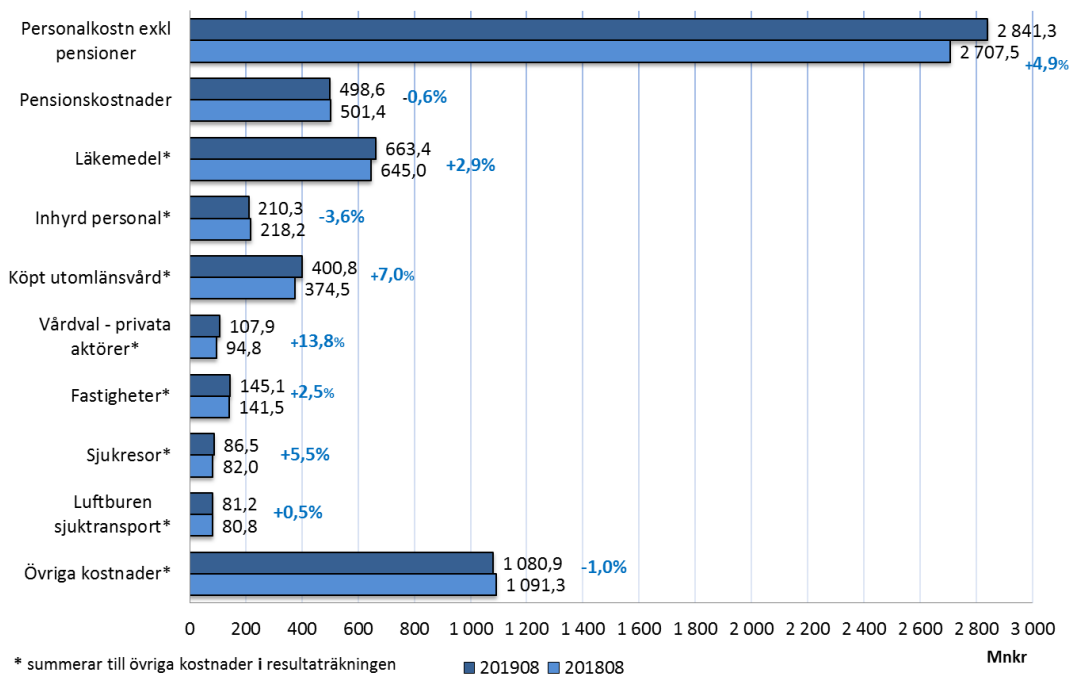
Division Närsjukvård och Division Länssjukvård har uppdrag att minska sina kostnader med 223 mnkr jämfört med 2018. Utfallet av åtgärderna är 72 mnkr (50,2 procent) till och med augusti jämfört med planerade 144 mnkr. I årsprognosen bedöms 101 mnkr (45 procent) av de 223 mnkr uppnås.

Verksamhetens intäkter

Intäkterna per augusti är 55 mnkr (6,5 procent) lägre jämfört med föregående år men 86 mnkr bättre än budget. Det är en förbättring jämfört med april då intäkterna var 10 procent lägre än föregående år. Den positiva avvikelser mot budget beror bland annat på vinster vid fastighetsförsäljningar, ersättningar för utskrivningsklara patienter samt försäljning av material och hjälpmedel och ökade statsbidrag för nationella överenskommelser, men också lägre intäkter i folktandvården..

Verksamhetens kostnader

Diagram: Verksamhetens kostnader (förändring i procent samt mnkr)

Personalkostnader

Personalkostnaderna exklusive pensionskostnader för perioden har ökat med 134 mnkr (4,9 procent) jämfört med föregående år. Det är en lägre öknings-takt jämfört med delårsrapporten per april då personalkostnaderna hade ökat med 5,5 procent.

Löneavtalsökningen utgör 90 mnkr och kostnaderna för jour, beredskap har ökat med 3 mnkr. Samtidigt har kostnaden för sjukfrånvaro minskat med -2 mnkr. Kostnaderna för basbemanning (arbetad och ej arbetad tid) har ökat med 29 mnkr och förklaras huvudsakligen av fler årsarbetare. Övriga personalkostnader har ökat med 14 mnkr.

Den totala arbetade tiden exklusive jour/beredskap för egen anställd personal ökar med 38 årsarbetare (0,9 procent). Basbemanningen har ökat med 46 årsarbetare (0,8 procent), övertiden har minskat med 8 årsarbetare (7,4 procent). Jour och beredskap har ökat med 1 årsarbetare (1,3 procent).

Frånvarotiden har minskat med motsvarande 36 årsarbetare. I frånvarotiden är det sjukfrånvaron som står för största förändringen och minskar med 49 årsarbetare. Uttagen semester ökar med 14 årsarbetare. Antalet anställda har ökat med 135 jämfört med årsskiftet.

Kostnader för pensioner

Pensionskostnaderna för perioden uppgår till 499 mnkr vilket är på samma nivå som föregående år. Årsprognosen ligger på 746 mnkr vilket 28 mnkr högre än budget. Kostnadsökningen förklaras till största delen av högre pensionsutbetalningar där orsaken främst är förtida temporära uttag av pension men även pensionsavsättningarna ökar på grund av nya anställningar och aktualisering. Prognosen för de finansiella kostnaderna på pensionsskulden för perioden är 102 mnkr vilket är 55 mnkr högre än föregående år på grund av ett högre ränteantagande, men är i nivå med budget. Pensionskostnaderna och pensionsutbetalningar kommer att öka under en lång tid framöver och regionen har satt av medel i en långsiktig pensionsportfölj för att möta dessa.

Inhyrd personal

Kostnaden för inhyrd vårdpersonal uppgår till 210,3 mnkr vilket är en minskning med 7,9 mnkr jämfört med föregående år. Av kostnaden avser 183,7 mnkr läkare, 23 mnkr sjuksköterskor och 3,6 mnkr övrig vårdpersonal. I primärvården har den inhyrda personalen minskat för både läkare (-3,1 mnkr) och sjuksköterskor (-0,4 mnkr). Inom somatisk vård minskar den totala inhyrningen, varav läkare ökar (14,9 mnkr) och sjuksköterskor minskar (-16,6 mnkr). I Psykiatrin har den totala inhyrningen minskat, varav sjuksköterskor ökar (1,4 mnkr) och läkare minskar (-4,7 mnkr).

Det är främst under sommarmånaderna juni till augusti som kostnaderna för inhyrning har varit lägre än föregående år (6 mnkr).

Årsprognosen för inhyrd personal bedöms uppgå till 305 mnkr vilket är 24 mnkr (7 procent) lägre än 2018.

Köpt utomlänsvård

Kostnaderna för köpt utomlänsvård är 401 mnkr per augusti varav riks- och regionsjukvården är 386 mnkr. Det är en ökning jämfört med föregående år med 26 mnkr. Division Länssjukvård har ökat sina kostnader med 14 mnkr och division Närsjukvård med 12 mnkr.

Det är framförallt kostnaderna för köpt utomlänsvård hos Akademiska sjukhuset i Uppsala (+13 mnkr) och Norrlands universitetssjukhus (NUS) (+10 mnkr) som ökat mest. Verksamhetsområde internmedicin står för den största ökningen (+11 mnkr).

Årsprognosen för köpt utomlänsvård bedöms uppgå till 612 mnkr att jämföra med helårsutfallet år 2018 som var 610 mnkr. Prognosen för riks- och regionsjukvård, dvs exkl. patientens fria val och vårdgaranti, bedöms uppgå till 593 mnkr vilket är en ökning med 5 mnkr jämfört med föregående års utfall på totalt 587 mnkr.

Läkemedel

Kostnader för läkemedel uppgår till 663mnkr, vilket är 18 mnkr högre än föregående år och en ökning med 3 procent. Region Norrbotten bedöms ha högre läkemedelskostnader än riket utifrån länets befolkningsstruktur. Målet är att skillnaden mellan regionens och rikets kostnader per invånare ska vara högst 350 kr på helår 2019. För perioden januari till augusti är skillnaden 399 kr per invånare, vilket är 49 kr högre än målet. Länets högre kostnad gentemot riket förklaras till stor del av att regionen har en högre användning av läkemedel mot gauchers sjukdom, skellestesjukan, cancerläkemedel och läkemedel mot inflammatoriska led- och tarmsjukdomar. Skillnaden mellan periodens utfall och mål motsvarar ungefär 12 mnkr per år vilket är en försämring med 8 mnkr jämfört med prognosen per april.

Prognosen för läkemedel är 973 mnkr, vilket är 7,1 mnkr högre än utfallet 2018. Nya avtal med höga återbärningar påverkar kostnaderna positivt.

Övriga kostnader

Övriga kostnader fram till och med augusti har minskat med 1,0 procent eller ca 12 mnkr jämfört med samma period ifjol. Detta förklaras till största del av lägre kostnader för inköp av livsmedel och köp av externa konsulter.

Skatteintäkter och statsbidrag

Storleken på skatteintäkterna påverkas av befolkningens storlek, sysselsättningsnivå, lönenivå och skattesats. Skatterna 2019 beräknas ge ett underskott mot budget på 3 mnkr på helår beroende på den senaste skatteunderlagsprognosen från augusti. Detta är 21 mnkr bättre än i prognosen per april. Underskottet beror främst på förändringar i regelverk efter att budget beslutats, minskningen mildras nu ytterligare av en positivare utveckling av arbetsmarknaden.

Generella statsbidrag och utjämning bedöms ge ett underskott mot budget på 29 mnkr på helår, vilket är oförändrat jämfört med prognosen per april. Underskottet beror främst på att välfärdsmiljarden som utlovats i budgetpropositionen 2018 inte beslutats av riksdagen, vilket motsvarar 36 mnkr samt att statsbidraget för läkemedel bedöms ge ett underskott på 9 mnkr. Regionen kompenseras enligt finansieringsprincipen för regeländringar med 16 mnkr.

Investeringar

Regionfullmäktige har för året beviljat en ram för investeringar på totalt 294 mnkr och en likviditetsram på 571 mnkr. Av beviljade 294 mnkr har regionstyrelsen hittills tagit beslut om 204 mnkr. Under perioden har regionen investerat totalt 255 mnkr fördelat på 147 mnkr i fastigheter, 102 mnkr i inventarier och 6 mnkr i finansiella anläggningstillgångar.

Investeringar i fastigheter avser till största delen investeringar i Sunderby sjukhus: etapp D/E akut/IVA och etapp B psykiatri samt lokalanpassningar på Björknäs hälsocentral i Boden.

Investeringarna i inventarier fördelas på 56 mnkr i medicinteknisk utrustning, 10 mnkr i IT-utrustning, 24 mnkr i hjälpmedel för funktionshindrade och 12 mnkr i övriga inventarier.

Prognosen över investeringar är totalt 435 mnkr varav 258 mnkr avser fastigheter, 168 mnkr avser inventarier och 9 mnkr avser finansiella investeringar.

Likvida medel och kortfristiga placeringar

Likvida medel

Saldot för likvida medel per augusti är 1 089 mnkr vilket är på samma nivå som 2018. Regionen har som mål att upprätthålla en likviditetsreserv som omfattar minst 10 procent av regionens årliga nettokostnader vilket motsvarar 839 mnkr. Målet är alltså uppnått.

Pensionsmedelsförvaltning

Både pensionskostnaderna och likviditetsbelastningen från pensionsutbetalningarna beräknas öka kraftigt de kommande 25 åren. Region Norrbotten har sedan 1997 långsiktigt avsatt medel för att möta framtida pensionsutbetalningar.

Marknadsvärdet för pensionsportföljen per augusti uppgår till 4 095 mnkr vilket är 331 mnkr mer än vid årsskiftet då marknadsvärdet låg 118 mnkr under anskaffningsvärdet till följd av en nedgång på finansmarknaderna. Marknadsvärdet har återhämtat sig under 2019 och är nu högre än innan nedgången påbörjades 2018 och är 199 mnkr högre än anskaffningsvärdet.

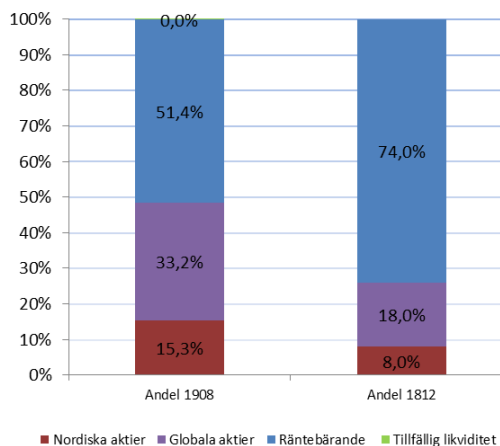
Tabell: Avkastning

	Regionen	Jämförelseindex	KPI+ 5 %
Avkastning i år, portföljen	8,8 %		
varav aktier	24,9 %	25,0 %	
varav räntor	2,3 %	1,4 %	
Avkastning rullande 5 år	3,4 %		4,4 %

Avkastningen hittills i år är 8,8 procent. Avkastningen på aktier är 24,9 procent och 2,3 procent på räntebärande papper. Det långsiktiga reala avkastningsmålet om konsumentprisindex (KPI) + 3 procentenheter sett över en rullande femårsperiod har inte uppnåtts. Avkastningen för den senaste 5-årsperioden har varit 3,4 procent vilket är 1,0 procentenhet lägre än målet.

Diagram: Tillgångsfördelning pensionsportfölj (procent)

I finanspolicyn beslutad av regionfullmäktige i juni 2018 finns regionens placeringsstrategi. Förvaltningen bygger på en dynamisk allokationsstrategi med fokus på riskhantering. Andelen riskfyllda placeringar i pensionsportföljen ska enligt strategin vara hög för att nå hög avkastning och löpande justeras så att portföljens värde inte riskerar att falla under 85 procent av det högsta värdet de senaste 24 månaderna. Infasning av en ny portföljsammansättning påbörjades i augusti 2018 men fick avbrytas på grund av turbulensen på finansmarknaderna under senhösten 2018. Infasningen har återupptagits under 2019 och vid utgången av augusti månad bestod portföljen av 48 procent aktier och 52 procent räntebärande tillgångar.

Pensionsförpliktelser

Tabell: Region Norrbottens pensionsmedelsförvaltning, mnkr

	2019-08	2018-08
Pensionsförpliktelser		
Avsättning i balansräkning	3 222	2 944
Avvecklingsreserv i balansräkning	0	0
Ansvarsförbindelse	4 427	4 603
Summa pensionsförpliktelser inklusive löneskatt	7 649	7 547
Förvaltade pensionsmedel		
Anskaffningsvärde inkl. depåkonto	3 895	3 797
Marknadsvärde	4 095	3 972
Orealiserad avkastning	199	175
Realiserad avkastning	14	33
Återlånade medel (skillnad mellan pensionsförpliktelser och förvaltade pensionsmedel)	3 554	4 286
Konsolideringsgrad (Andel av pensionsförpliktelserna som täcks av förvaltade pensionsmedel)	54 %	43 %

Regionens totala pensionsförpliktelser uppgår till 7 649 mnkr, varav 4 427 mnkr finns utanför balansräkningen som en ansvarsförbindelse och resterande finns som avsättning i balansräkningen. De totala pensionsförpliktelserna är 123 mnkr högre än 2018.

Marknadsvärdet på pensionsportföljen motsvarar 54 procent av de totala pensionsförpliktelserna. Det är en ökning från föregående år men målet på 62 procent konsolideringsgrad nås inte på grund av att infasningen av port-

följen fick avbrytas i och med nedgången på marknaden innan årsskiftet och att budgeterad nyinsättning 2019 inte är genomförd.

Balanskravet och god ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagen ska kommuner och landsting ska ha en ekonomi i balans, d v s intäkterna ska överstiga kostnaderna. Uppkommet underskott ska regleras senast tredje året efter det att underskottet uppkommit. Om det finns synnerliga skäl kan fullmäktige besluta att sådan reglering inte ska göras. Prognosticerade årsresultatet för 2019 på 293 mnkr räcker inte för att uppnå ett positivt balanskravsresultat efter justering av orealiserade vinster/förluster med 317 mnkr i pensionsportföljen.

Det prognosticerade balanskravsresultatet 2019 uppgår till -24 mnkr Någon avsättning till resultatutjämningsreserv kan inte göras då balanskravsresultatet prognosticeras blir negativt.

Tabell: Avstämning mot kommunallagens balanskrav, mnkr:

Balanskravsutredning (mnkr)	Prognos 2019	Utfall 2018	Utfall 2017	Utfall 2016
Årets resultat enligt resultaträkning	293	150	302	198
Avgår samtliga realisationsvinster från anläggningstillgångar	-16	0	-6	0
Justering för realisationsvinster/förluster enligt undantagsmöjlighet ³	16	0	0	0
Orealiserade vinster/förluster i värdepapper	-199	118	0	0
Återföring av orealiserade vinster/förluster i värdepapper	-118	0	-1	-1
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	-24	268	295	197
Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	0	0	-	-
Användning av medel från resultatutjämningsreserv	0	0	-	-
Årets balanskravsresultat	-24	268	295	197
Balanskravsunderskott från tidigare år	0	0	-78	-275
Summa	-24	268	217	-78
Balanskravsunderskott	-24	0	0	-78

³ Försäljningar av fastigheter som är ett led i en omstrukturering i enlighet med fastighetsstrategin

Tabell: Resultatutjämningsreserv

Resultatutjämningsreserv⁴:				
2 procent av skatter och statsbidrag	168	164	-	-
Årets resultat	293	150	-	-
Årets balanskravsresultat	-24	268	-	-
Avsättning till resultatutjämningsreserv	0	0	-	-
Ingående resultatutjämningsreserv	0	0	-	-
Utgående resultatutjämningsreserv	0	0	-	-

Även om regionen prognosticerar ett positivt resultat så är verksamhetens resultat endast 63 mnkr och resterande resultat består av finansiella poster. För att upprätthålla en ekonomi i balans krävs att divisionerna genomför kraftfulla åtgärder som ger ekonomisk effekt och att andra kostnader inte samtidigt ökar.

⁴ Avsättning till resultatutjämningsfonden kan göras då det lägsta av årets resultat och balanskravsresultatet överstiger 2 % av skatter och statsbidrag.

Kommentarer till måluppfyllelse från Regionala utvecklingsnämnden

Mer EU-medel till Norrbotten och Västerbotten R

Regionen har tillsammans med andra aktörer i Norrbotten och Västerbotten arbetat aktivt med att tillgodogöra länet mer utvecklingsmedel. Arbetet har inneburit att strukturfonderna som är tillgängliga för Norrbotten har utökat sitt fondinnehav med drygt 300 miljoner kronor för programperioden. Under hösten kommer beslut fattas av berörda aktörer hur de tillkommande medlen ska fördelas mellan olika insatsområden.

Ökad kunskap för bättre prioriteringar R

Regionen har inlett ett arbete med att utveckla en lärandeplan som utgår från Norrbottens regionala utvecklingsstrategi 2030. Lärandeplanens syfte är att skapa en bättre systematisk uppföljning och utvärdering av det regionala tillväxtarbetet i länet, bidra till ett ökat lärande av utvecklingsinsatser som genomförts med medel från anslag 1:1 och att omsätta kunskaper i det fortsatta utvecklingsarbetet. Det kan till exempel handla om att styra projektinsatser till områden som har utvecklingsbehov. Lärandeplanen kommer att kompletteras med riktlinjer för finansiering för att skapa en tydligare styrning och prioritering av tillväxtmedlen som är begränsade och ska satsas där de kan göra mest nytta och ge störst effekt. Finansieringen ska växlas upp mot andra lokala, regionala, nationella eller EU-medel. Arbetet med en riktlinje för finansiering av regional utveckling har påbörjats och förväntas vara genomförd under året.

Regionala kollektivtrafikmyndigheten och länstrafiken

I slutet av förra året redovisades en utredning gällande ledning och styrning av regionala kollektivtrafikmyndigheten (RKM) och Länstrafiken i Norrbotten AB. Utredningen pekade på ett antal förbättringsförslag för att öka transparensen mellan myndigheten och bolagen för att på så sätt få bättre kunskap om hur kollektivtrafiken kan styras.

Utredningen har också legat till grund för kravprofilen av ny myndighetschef och tillika VD för Länstrafiken och Bussgods. En ny VD, Mats Aspemo, har rekryterats och tillträdde 12 augusti.

Bussgods avvecklas

Länstrafikens styrelse beslutade i maj att avveckla dotterbolaget Bussgods. Bussgods har under många år gått med förlust och vikande marknadsandelar. Beslutet har skapat oro hos företagare och medborgare i glesbygden. Som regionalt utvecklingsansvarig följer regionen utvecklingen.

Kostnadseffektiv verksamhet

Kostnader somatisk vård jämfört med riket

Kostnad per patient, KPP, är en metod för beräkning av sjukvårdskostnaden för varje enskild patient och vårdkontakt. Diagnosrelaterade grupper, DRG, innebär förenklat en viktning av olika åtgärder per sjukdomstillstånd för att kunna göra jämförelser mellan olika verksamheter. Tillsammans utgör KPP och DRG ett instrument för att beskriva verksamheten inom sjukvården. KPP och DRG visar också vad som produceras och till vilken kostnad, även resursförbrukningen för enskilda patienter, olika patientgrupper, diagnosgrupper kan visas med dessa instrument.

Regionens mål är att kostnad per producerad DRG-poäng ska ligga i nivå med genomsnittet för läns- och länsdelssjukhus i riket. För verksamheterna i malmfälten fördelas kostnaderna på ett litet patientunderlag, vilket gör det svårt att nå samma kostnadsnivåer som rikssnittet med bibehållen struktur. För dessa verksamheter accepteras högre kostnader.

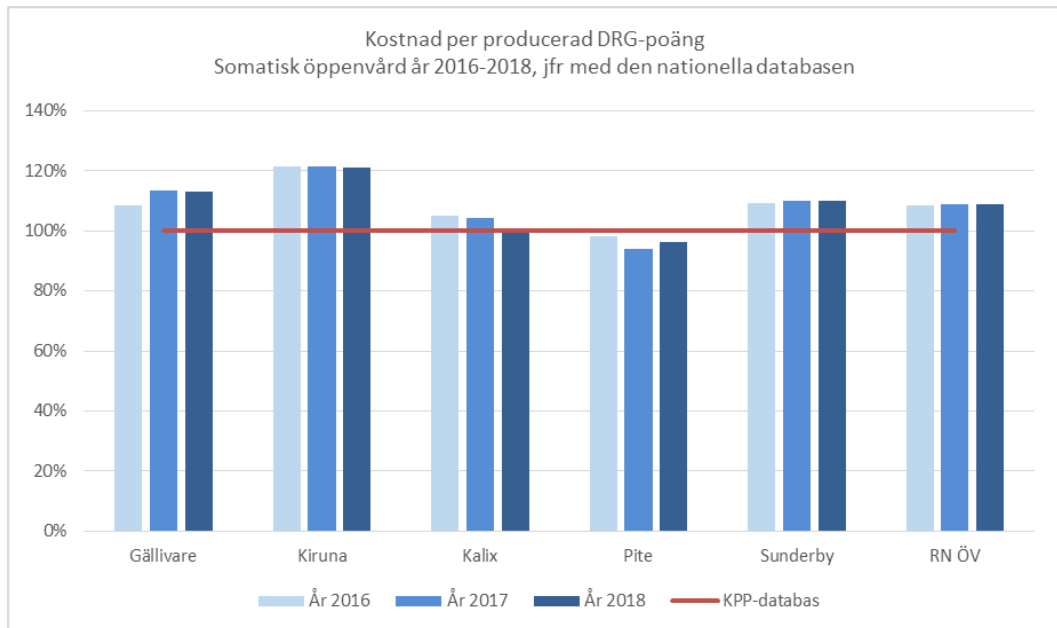
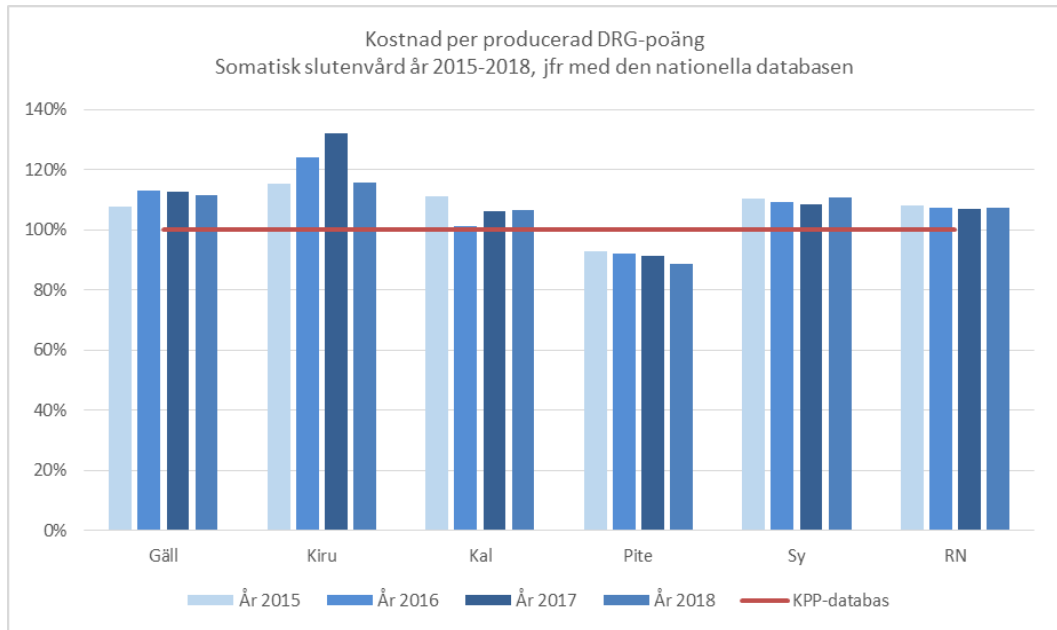
Senaste tillgängliga data för jämförelse är år 2018.

Kostnad per producerad DRG-poäng inom somatisk slutenvård i Norrbotten har under flera år legat på en nivå som är högre än riket. År 2018 låg Region Norrbotten 7 procent högre än genomsnittskostnaden för läns- och länsdelssjukhus i den nationella KPP-databasen, vilket är en oförändrad nivå jämfört med år 2017. Sunderby sjukhus har ökat sin kostnadsnivå jämfört med riket, ökningen finns på samtliga kliniker utom urologkliniken och obstetrik/gynekologi-kliniken. Kiruna sjukhus har minskat skillnaden jämfört med riket men ligger fortfarande ca 15 procent högre än riket. Minskningen förklaras med ökad produktion och ökad vårdtyngd med oförändrade kostnader jämfört med år 2017.

Kostnad per producerad DRG-poäng inom somatisk öppenvård i Norrbotten är ca 9 procent högre än i riket vilket är i stort sett oförändrat jämfört med år 2017. Kalix sjukhus har minskat kostnadsnivån och ligger på samma nivå som riket år 2018. Piteå sjukhus har ökat kostnadsnivån sedan 2017 men ligger fortfarande under genomsnittet för länsdelssjukhus.

Andelen ytterfall i somatisk slutenvård utgör i genomsnitt 5,7 procent på länets sjukhus. Undantagen är Kiruna sjukhus där ytterfallen utgör 12,3 procent och Piteå sjukhus där de utgör 2,8 procent. Genomsnittet för rikets länsdelssjukhus är 4,1 procent. Sunderby sjukhus har 5,8 procent ytterfall att jämföra med 3,8 procent för länssjukhus i riket.

Sammantaget innebär den högre kostnadsnivån och den högre andelen ytterfall merkostnader jämfört med riket i storleksordningen cirka 400 mnkr, varav ca 60 procent är hänförligt till Sunderby sjukhus.

Vårdproduktion

Tabell: Vårdproduktion

Vårdproduktion		Aug 2019	Aug 2018	Förändring % 2019/2018
Läkarbesök	Primärvård	185 088	188 623	-1,9%
	Somatik	136 996	138 874	-1,4%
	Vuxenpsykiatri	11 990	11 750	+2,0 %
	Totalt	334 074	339 247	-1,5%
Övriga vårdgivarbesök	Primärvård	311 830	310 144	+0,5 %
	Somatik	124 185	117 870	+5,4 %
	Vuxenpsykiatri	43 916	41 936	+4,7 %
	Totalt	479 931	469 950	+2,1 %
Totalt antal besök		814 005	809 197	+0,6 %
varav distansbesök		1 526	1 141	+33,7%
Vårdtillfällen	Primärvård	1 164	1 310	-11,1%
	Somatik	20 002	20 455	- 2,2 %
	Vuxenpsykiatri	1 972	1 828	+7,9 %
	Totalt	23 138	23 593	-1,9%

Antalet läkarbesök har minskat med 1,5 procent jämfört med föregående år. Det är främst akuta besök inom primärvård som minskar. Även återbesök och planerade nybesök i somatisk vård minskar. Läkarbesöken ökar däremot i psykiatri. Norrbottningarnas läkarbesök sker till 55,4 procent i primärvården, 41,0 procent i den somatiska vården och 3,6 procent i psykiatrin. Besök till övriga vårdgivare har ökat med 2,1 procent, ökningen är i samtliga typer av besök. Av besöken i primärvård uppgår andelen läkarbesök hos privata hälsocentraler till 13,3 procent och till 13,6 procent för övriga vårdgivarbesök. Under perioden är det 712 fler listade personer hos de privata hälsocentralerna jämför med föregående år. Distansbesöken uppgår till 1 526 vilket är en ökning jämfört med 2018.

Antalet vårdtillfällen är 1,9 procent färre än under 2018. Minskningen inom somatisk vård förklaras av att färre vårdplatser har varit öppna pga. bemanningssvårigheter. Vårdtillfallen i psykiatrin ökar och primärvården minskar jämfört med föregående år på grund av lägre beläggning på observationsplatser på hälsocentraler i glesbygd.

För besök hos läkare står kvinnor för 55 procent, 58 procent av besöken till övriga vårdgivare och 53 procent av antalet vårdtillfällen. Fördelningen mellan kvinnor och män ligger på samma nivå som 2018.

Bolag, stiftelser och kommunalförbund

Regionen arbetar för länets utveckling på många sätt, även utanför den egna organisationen. Arbetet sker bland annat genom ägande, ekonomiska bidrag, medfinansiering, huvudmannaskap och representantskap i styrgrupper och andra liknande grupperingar. För all anslagstilldelning gäller att insatserna ska vara av regional karaktär.

Bolag

Almi Företagspartner Nord AB

Almi verkar för att bärkraftiga idéer och företag ska utvecklas. Med rådgivning, lån, riskkapital och inkubation möter Almi kunder i företagandets alla faser – från idébärare till framgångsrika företagare. Arbetet är marknadskompletterande och utförs så att snedvridning av konkurrensen undviks. Almi ägs av staten tillsammans med regionala offentliga ägare och finns på 40 orter i landet.

Almi Företagspartner Nord AB verkar i Norrbotten och Västerbotten och ägs av statliga Almi Företagspartner AB till 51 procent samt av Region Norrbotten och Region Västerbotten till 24,5 procent vardera.

Arctic Business Incubator AB

ABI är Sveriges nordligaste inkubator med verksamhet från Kiruna i norr till Skellefteå i söder. ABI jobbar med idéer från alla branscher. Idéerna kan komma från enskilda entreprenörer, Luleå tekniska universitet, institutioner och forskningsorganisationer samt existerande bolag. Bolaget ägs till nio procent av regionen och resterande av Holding Aktiebolaget vid Luleå tekniska universitet, Fastighets Aktiebolaget Polaris, Längmanska Företagarfonden, Luleå kommun, Stiftelsen Norrlandsfonden.

Arctic Link AB

Bolaget trafikerar flyglinjen Arctic Airlink på sträckan Oulu – Luleå – Tromsø för att skapa möjligheter, initiera och stärka samarbeten som kommer näringsliv, offentlig sektor och universiteten till nytta. Bolaget ägs av Norrbottens Handelskammare Service AB till sju procent samt av Region Norrbotten, Troms fylkeskommune samt Oulu Stad till 31 procent vardera. Bolaget bedriver inte någon verksamhet och en likvidationsprocess har därför startats.

BD Pop AB

Bolaget ska vara ett regionalt resurs- och produktionscentrum för populärmusik i syfte att stödja talanger, stärka den regionala musikbranschen och stimulera tillväxt av kreativa näringar.

Bolagets huvudsakliga verksamhetsområden ska vara artistutveckling, branschutveckling, inspelning, distribution, marknadsföring, kompetens- och affärsutveckling samt arrangemang i samarbete med lokala arrangörer.

BD Pop ägs till 55 procent av Region Norrbotten, till 20 procent av Luleå kommun och resterande av Boden, Jokkmokk, Pajala, Piteå, Älvsbyn, Övertorneå, och Övertorneå kommuner. Arbete pågår också med att uppnå att fler av länets kommuner ska bli delägare.

Filmpool Nord AB

Bolagets två huvuduppdrag är att vara ett produktionscentrum för långfilm, audiovisuella verk och Tv-drama samt vara ett regionalt resurscentrum innefattande bland annat filmpedagogik, barn- och ungdomsverksamhet, talangutveckling, digitalutveckling, visning och spridning av film, filmkulturella frågor och biograffrågor.

Bolaget arbetar också med att stärka den regionala filmbranschen genom att lyfta fram och förmedla kontakter till regionens inspelningsmiljöer, filmarbetare, teknikbolag och serviceföretag till nationella och internationella filminspelningar.

Filmpool Nord ägs till 32,86 procent av regionen och resterande ägare är 11 av länets kommuner.

Informationsteknik i Norrbotten AB

Bolaget ska erbjuda ett länsgemensamt fiberbaserat höghastighetsnät till näringsliv och offentlig service för ett utökat tjänsteutbud som bidrar till ekonomisk tillväxt och utveckling i regionen.

Bolaget ägs till 47 procent av regionen och resterande av kommunerna i länet.

Invest i Norrbotten AB

Bolaget arbetar med att exportera kännedom och kunskap om affärsmässiga möjligheter i Norrbotten för att få fler etablerare och investerare till länet. Invest in Norrbotten ska koordinera ett systematiskt proaktivt investerings- och etableringsarbete i Norrbotten och länets kommuner. Arjeplog, Jokkmokk och Piteå kommun är med som partners, det vill säga, de är inte delägare men köper tjänster av bolaget.

Bolaget ägs till 84,8 procent av regionen. Övriga ägare är Arvidsjaur, Boden, Haparanda, Kalix, Luleå, Älvsbyn, Överkalix och Övertorneå kommuner.

Matlaget i Gällivare AB

Bolaget producerar mat till institutioner inom Gällivare kommun samt till landstingets lokala hälso- och sjukvårdsverksamhet. Bolaget ägs till 40 procent av regionen och till 60 procent av Gällivare kommun.

Energikontor Norr AB

Bolagets uppdrag är att driva energi- och miljöfrågor på lokal och regional nivå i ett internationellt perspektiv. Detta görs genom att arbeta för en ökad användning av förnyelsebar energi och en ökad energieffektivisering. Arbetet ska även bidra till ett ökat regionalt samarbete inom energi- och miljöområdet samt till regionsamverkan i EU-samarbetet.

Bolaget ägs till 50 procent av regionen och till 50 procent av länets kommuner.

Norrbotniabanan AB

Syftet för bolaget är främst att ge arbetet för Norrbotniabanan en juridisk och organisatorisk plattform och att tydligt markera länens ambition och engagemang för att genomföra projektet med en järnväg längs norrbottenskusten.

Norrbotniabanan AB ägs av Region Norrbotten, Region Västerbotten samt berörda kommuner längs den tänkta bansträckan.

Stiftelser

Norrbottnens forskningsråd

Norrbottnens Forskningsråd medfinansierar FoU-projekt där sökande från Luleå tekniska universitet eller annat institut med verksamhet i Norrbotten som har forskningsuppgifter i samverkan med minst ett Norrbottniskt företag. Norrbottens Forskningsråd är en stiftelse bildad 1986. Stiftarna är Länsstyrelsen i Norrbottens län, Region Norrbotten, Luleå tekniska universitet samt ett 30-tal företag och organisationer.

Stiftelsen Norrbottensteatern

Norbottensteaterns uppdrag är att driva och organisera konstnärlig verksamhet. Via produktioner och distributionsformer ska teatern nå människor i deras egen miljö. Teatern drivs i form av en stiftelse med regionen och Luleå kommun som huvudmän. Region Norrbottens andel är 58 procent.

Kommunalförbund

Regionala kollektivtrafikmyndigheten i Norrbotten (RKM)

Regionala kollektivtrafikmyndigheten i Norrbotten är ett kommunalförbund som ska samordna, effektivisera och utveckla kollektivtrafiken. Medlemmar är länets kommuner samt regionen.

Länstrafiken i Norrbotten är ett helägt dotterbolag till Regionala kollektivtrafikmyndigheten. Länstrafiken hanterar praktiskt medlemmarnas trafik i länet.

Norrtåg är ett bolag som RKM äger till 25 procent. Resterande ägs av kollektivtrafikmyndigheterna i Jämtland och Västernorrland samt av Länstrafiken i Västerbotten. Norrtåg organiserar och hanterar den regionala tågtrafiken i regionen.

Norrlandstingens Regionförbund (NRF)

Norrlandstingens Regionförbund bildades 2005 av landstingen i norra sjukvårdsregionen – Region Jämtland-Härjedalen, Västernorrland, Västerbotten och Norrbotten. Regionförbundet är ett samverkansorgan för att tillvarata och utveckla gemensamma intressen inom hälso- och sjukvård, utbildning och forskning och därmed sammanhängande verksamheter.

I regionförbundet har norrlandstingen ett gemensamt ansvar för beställning, planering och samordning av regionsjukvård, utbildning och forskning utifrån ett behovs- och befolkningsperspektiv. Förbundets högsta beslutande organ är förbundsledningen med tre ledamöter från varje landsting. Förbundet beslutar om avtal för högspecialiserad vård och om regionens utvecklingsplan för cancervården. Samverkan inom regionen sker i de samverkansgrupper som inrättats inom förbundet

Konstmuseet i Norr

Konstmuseet i Norr bildades 2017 av Region Norrbotten och Kiruna kommun. Kommunalförbundet ansvarar för att driva konstmuseiverksamhet i Norrbottens län. Länskonstmuseet etableras i Kiruna och invigdes hösten 2018.

Kommunalförbundet Svenskt ambulansflyg (KSA)

Kommunalförbundet Svenskt ambulansflyg bildades år 2016. Förbundets medlemmar består av samtliga Sveriges regioner. Förbundets ändamål är att tillhandahålla ambulansflyg för medlemmarna och syftet är att effektivisera ambulansflyget för att öka patientnyttan och patientsäkerheten genom sam-

ordning av gemensamma resurser. Styrelsen utgörs av sju ledamöter och sju ersättare där alla Sveriges sjukvårdsregioner är representerade.

Tabell: Bolag och stiftelser (mnkr)

	Omsättning 2019-08	Omsättning 2018-08	Resultat före skatt 2019-08	Resultat före skatt 2018-08	Antal anställda
Almi Företagspartner Nord AB	18,4	18,0	0,1	-0,4	23
BD Pop AB	4,6	5,3	0,7	1,7	4
Filmpool Nord AB	22,7	23,2	9,0	10,6	7
Informationsteknik i Norrbotten AB	27,6	25,8	1,5	1,1	8
Investeringar i Norrbotten AB	8,3	7,0	0,8	0,8	4
Matlaget i Gällivare AB	21,0	20,4	-0,7	-0,8	30
Energikontor Norr AB	9,4	9,9	0,0	0,2	15
Regionala kollektivtrafikmyndigheten i Norrbotten (RKM)	427,4	404,7	-11,2	-5,1	107
Stiftelsen Norrbottensteatern	18,1	18,0	0,8	-3,7	53

Ekonomisk redovisning

Redovisningsprinciper

Redovisningsprinciperna har anpassats till lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR).

Förändring jämför med tidigare år är att finansiella instrument värderas till verkligt värde.

Jämförelsetalen för föregående år har omräknats enligt de nya redovisningsprinciperna.

Resultaträkning (mnkr)

Resultaträkning (mnkr)		Utfall	Utfall	Års- prognos	Utfall
		2019-08	2018-08	2019	2018
Verksamhetens intäkter		791	846	1 300	1 383
Verksamhetens kostnader		-6 268	-6 080	-9 661	-9 371
<i>varav personalkostnader</i>		-3 340	-3 209	-5 152	-4 957
<i>varav övriga kostnader</i>		-2 776	-2 728	-4 275	-4 193
<i>varav avskrivningar</i>		-152	-143	-234	-221
Verksamhetens nettokostnad	Not 1	-5 477	-5 234	-8 361	-7 988
Skatteintäkter	Not 2	4 354	4 264	6 527	6 398
Generella statsbidrag och utjämning	Not 3	1 265	1 214	1 897	1 810
Verksamhetens resultat		142	245	63	220
Finansiella intäkter	Not 4	334	41	334	126
Finansiella kostnader	Not 5	-70	-52	-104	-196
Resultat	Not 1	406	234	293	150

Kassaflödesanalys (mnkr)

	Not	Utfall 2019-08	Utfall 2018-08	Utfall 2018
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN				
Årets resultat		406	234	150
Justering för ej likvidpåverkande poster	A	80	389	699
Övriga likviditetspåverkande poster som tillhör den löpande verksamheten	B	-52	-65	-83
Reavinster och reaförluster från investeringsverksamheten	C	-16	-1	7
<i>Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital</i>		418	557	773
Ökning/minskning kortfristiga fordringar		2	19	-20
Ökning/minskning förråd		9	9	-2
Ökning/minskning korfristiga placeringar		-14	-655	-788
Ökning/minskning korfristiga skulder		-180	-157	24
Kassaflöde från den löpande verksamheten		235	-227	-13
INVESTERINGSVERKSAMHETEN				
Investeringar i immateriella anläggningstillgångar		0	0	0
Försäljning av immateriella anläggningstillgångar		0	0	0
Investeringar i materiella anläggningstillgångar		-249	-226	-417
Investeringsbidrag		1	0	0
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		22	5	6
Förvärv av finansiella anläggningstillgångar		-6	-1	-3
Avyttring av finansiella anläggningstillgångar		0		7
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-232	-222	-407
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN				
Nyupptagna lån		0	0	0
Amortering av långfristiga skulder		0	0	-4
Nya långfristiga fordringar		-2	0	0
Amortering av långfristiga fordringar		0	0	90
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-2	0	86
Årets kassaflöde		1	-449	-333
Likvida medel vid årets början		1 088	1 421	1 421
Likvida medel vid årets slut		1 089	972	1 088

NOTER TILL KASSAFLÖDESANALYSEN	Utfall 2019-08	Utfall 2018-08	Utfall 2018
Not A. Justering för ej likvidpåverkande poster			
Avskrivningar	152	143	221
Nedskrivningar	0	0	0
Utrangeringar	0	1	2
Gjorda avsättningar	245	245	358
Återförda avsättningar	0	0	0
Orealiserade kursförändringar	-317	0	118
Totalt	80	389	699
Not B. Övriga likviditetspåverkande poster som tillhör den löpande verksamheten			
Utbetalning av avsättningar för pensioner	-52	-54	-72
Utbetalning av övriga avsättningar	0	-11	-11
Totalt	-52	-65	-83
Not C. Reavinster och reaförluster från investeringsverksamheten			
Reavinst materiella anläggningstillgångar	-16	-1	-1
Reaförlust materiella anläggningstillgångar	0	0	0
Reavinst finansiella anläggningstillgångar	0	0	0
Reaförlust finansiella anläggningstillgångar	0	0	8
Totalt	-16	-1	7

Balansräkning (mnkr)

	UB 2019-08-31	UB 2018-08-31	IB 2019-01-01 justerat för LKBR	UB 2018-12-31 enligt ÅR
TILLGÅNGAR				
Anläggningstillgångar				
Immateriella tillgångar	11	15	13	13
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	1 799	1 603	1 706	1 706
Maskiner och inventarier	501	493	502	502
Långfristiga fordringar	12	100	10	10
Värdepapper, andelar, bostadsrätter	66	74	60	60
Summa anläggningstillgångar	2 389	2 285	2 291	2 291
Omsättningstillgångar				
Förråd	25	23	34	34
Kortfristiga fordringar	479	442	481	481
Kortfristiga placeringar	4 094	3 748	3 763	3 763
Likvida medel	1 089	972	1 088	1 088
Summa omsättningstillgångar	5 687	5 185	5 366	5 366
SUMMA TILLGÅNGAR	8 076	7 470	7 657	7 657
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER				
Eget kapital				
Eget kapital	2 813	2 664	2 776	2 663
Periodens resultat	406	234	37	150
Summa eget kapital Not 6	3 219	2 898	2 813	2 813
Avsättningar	3 247	2 959	3 054	3 054
Skulder				
Långfristiga skulder	36	40	36	36
Kortfristiga skulder	1 574	1 573	1 754	1 754
Summa skulder	1 610	1 613	1 790	1 790
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	8 076	7 470	7 657	7 657
Ställda panter och ansvarsförbindelser				
Ansvarsförbindelser pensioner	4 467	4 603	4 628	4 628
Övrigt	595	595	595	595

Investeringsredovisning (mnkr)

Typ av investering (mnkr)	Av Regionfullmäktige beslutad ram 2019	Av regionstyrelsen fördelat från ram 2019	Utfall beslut före 2019	Utfall 2019	Summa 2019-08	Utfall 2018	Beräknad årsprognos investeringar 2019
Immateriella tillgångar	0	0	0	0	0	0	0
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	125	36	133	14	147	278	258
Maskiner och inventarier	168	168	49	53	102	139	168
Finansiella anläggningstillgångar	1	0	0	6	6	3	9
Totalt	294	204	182	73	255	420	435
varav som nyttjas av externa hyresgäster	0	0	0	0	0	12	0
Av regionfullmäktige beslutad likviditetsram	0	0	0	0	0	387	571

Driftredovisning (mnkr)

Division	Intäkter			Kostnader			Avvikelse mot resultatmål		
	Utfall 1908	Budget 1908	Utfall 1808	Utfall 1908	Budget 1908	Utfall 1808	Intäkter	Kostnader	Nettokostnader
Division Närsjukvård	2 799	2 682	2 724	-2 983	-2 747	-2 881	117	-236	-119
Division Länssjukvård	1 585	1 554	1 523	-1 633	-1 564	-1 583	31	-69	-38
Division Folktandvård	239	262	255	-249	-262	-258	-23	12	-11
Division Service	808	794	785	-759	-758	-736	14	-1	13
Division Länsteknik	139	140	133	-142	-138	-122	-1	-5	-5
Politisk verksamhet	28	28	31	-25	-28	-26	0	3	3
Regiongemensamt	2 165	2 036	2 095	-2 059	-2 029	-1 985	130	-30	100
Finansförvaltning	733	957	757	-6 121	-6 407	-5 945	-225	286	61
Summa	8 495	8 452	8 302	-13 972	-13 933	-13 536	43	-39	5
Eliminering av regioninterna kostnader	-7 704	-7 746	-7 456	7 704	7 746	7 456	42	-42	0
Verksamhetens intäkter och kostnader enligt resultaträkning, summerar till verksamhetens nettokostnader	791	706	846	-6 268	-6 187	-6 080	86	-81	5

Noter (mnkr)

<i>Not 1 Resultat inkl. jämförelsestörande poster per tertial och år mnkr</i>								
	Prognos 2019		Utfall 2019		Utfall 2018			
	Totalt	T3	T2	T1	Totalt	T3	T2	T1
Verksamhetens nettokostnad	-8 361	-2 884	-2 638	-2 839	-7 988	-2 754	-2 558	-2 676
Skatter, statsbidrag och utjämning	8 424	2 805	2 818	2 801	8 208	2 729	2 747	2 732
Resultat före finansiella poster	63	-79	180	-38	220	-25	189	56
Finansiella poster	230	-34	31	233	-70	-59	-9	-2
Resultat	293	-113	211	195	150	-84	180	54
Nettokostnad för tertial 1 och 3 är högre än tertial 2 eftersom kostnaden för intjänad semester då belastar Resultatet. I tertial 2 sjunker kostnaden på grund av att semesterkostnaden redovisas mot balansräkningen.								

<i>Not 2 Skatt per tertial, mnkr</i>								
	Prognos 2019		Utfall 2019		Utfall 2018			
	Totalt	T3	T2	T1	Totalt	T3	T2	T1
Preliminärt utbetalda skatter	6 588	2 196	2 196	2 196	6 422	2 140	2 141	2 141
Prognostiserad slutavräkning 2019/2018	-69	-23	-19	-27	-6	-6	-2	2
Prognostiserad slutavräkning 2018/2017 just	8	0	8	0	-18	0	0	-18
Summa	6 527	2 173	2 185	2 169	6 398	2 133	2 140	2 125

<i>Not 3 Generella statsbidrag och utjämning, mnkr</i>								
	Prognos 2019		Utfall 2019		Utfall 2018			
	Totalt	T3	T2	T1	Totalt	T3	T2	T1
Inkomstutjämningsbidrag	719	239	240	240	691	221	230	240
Kostnadsutjämningsbidrag	304	102	101	101	278	84	93	101
Strukturbidrag	163	54	55	54	164	55	55	54
Regleringsbidrag/avgift	-48	-16	-16	-16	-76	-35	-25	-16
Bidrag för läkemedelsförmånen	730	244	243	243	712	228	241	243
Generellt bidrag	29	9	10	10	41	18	13	10
Summa	1 897	632	633	632	1 810	571	607	632

<i>Not 4 Finansiella intäkter, mnkr</i>								
	Prognos 2019		Utfall 2019		Utfall 2018			
	Totalt	T3	T2	T1	Totalt	T3	T2	T1
Ränteintäkter	2	0	2	0	2	1	1	0
Utdelning på aktier och andelar	14	0	11	3	35	11	19	5
Realisationsvinst/förlust aktiefonder	0	0	0	0	97	77	1	19
Realisationsvinst/förlust räntefonder	0	0	0	0	-8	-4	-4	0
Orealiserade vinster aktiefonder	264	0	25	239	0	0	0	0
Orealiserade vinster räntefonder	54	0	28	26	0	0	0	0
Övriga finansiella intäkter	0	0	0	0	0	0	0	0
Summa	334	0	66	268	126	85	17	24

<i>Not 5 Finansiella kostnader, mnkr</i>								
	Prognos 2019		Utfall 2019		Utfall 2018			
	Totalt	T3	T2	T1	Totalt	T3	T2	T1
Räntekostnader	0	0	0	0	0	0	0	0
Räntekostnader pensioner	-102	-34	-34	-34	-75	-25	-25	-25
Orealiserade förluster aktiefonder	0	0	0	0	0	0	0	0
Orealiserade förluster räntefonder	0	0	0	0	0	0	0	0
Värdereglering aktiefonder	0	0	0	0	-95	0	0	0
Värdereglering räntefonder	0	0	0	0	-23	-118	0	0
Övriga finansiella kostnader	-2	0	-1	-1	-3	-1	-1	-1
Summa	-104	-34	-35	-35	-196	-144	-26	-26

<i>Not 6 Effekten på eget kapital av ändrade redovisningsprinciper:</i>			
Förändring eget kapital	Årets resultat 2018	Övrigt eget kapital	Summa eget kapital
Utgående balans enligt årsredovisning 2018	150	2 663	2 813
Justering ändrade redovisningsprinciper:	0	0	0
Omvärdering verkligt värde för finansiella instrument	-113	113	0
Ingående balans 2019-01-01	37	2 776	2 813

www.norrbotten.se